

Nepriklausoma

Lietuva

This paper was mailed
Thursday, October 6, 1988.

• LITUANIE INDEPENDANTE • INDEPENDENT LITHUANIA • WEEKLY •

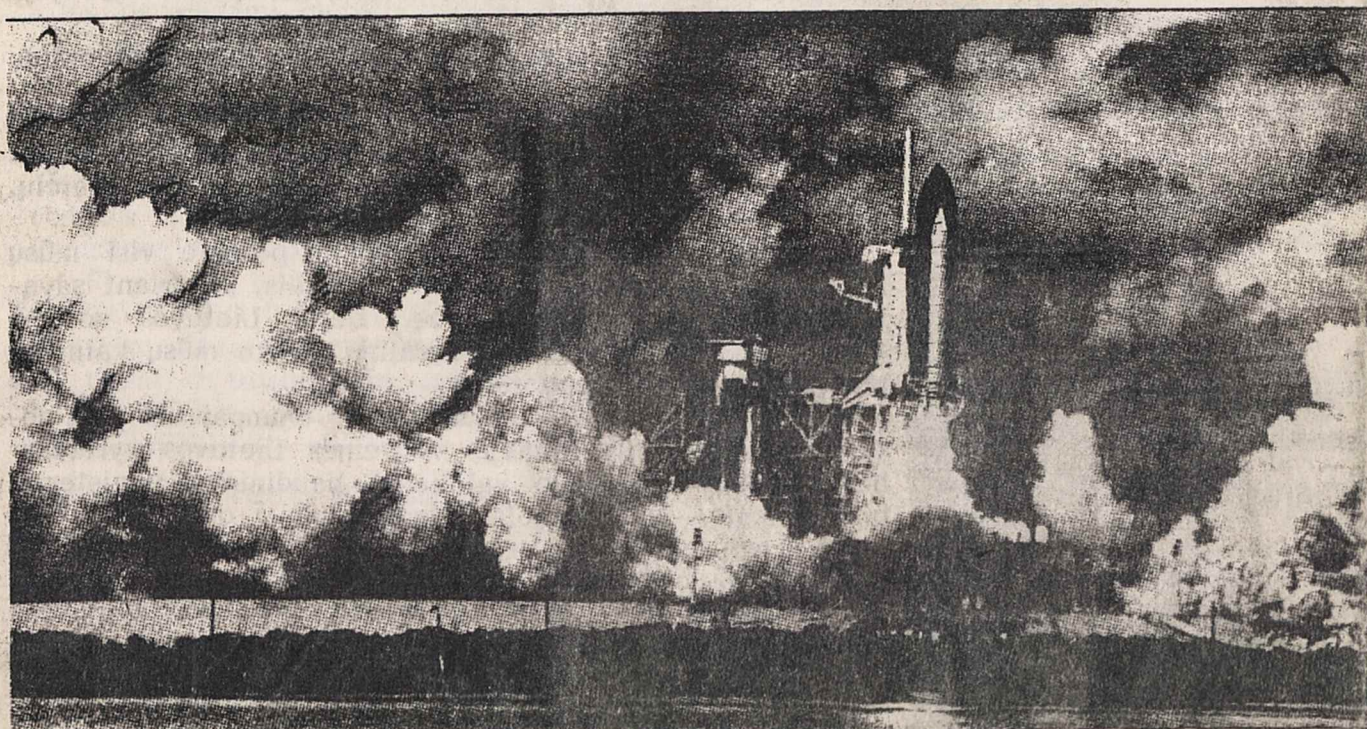
Nr. 40 (48-ji metai) 1988 m. SPALIO-OCTOBER 6 d.

LIETUVIŲ SAVAITRAŠTIS

7722 GEORGE St. LASALLE, P.Q., H8P 1C4. Tel: 366-6220 • 50 c

SAVAITINIAI ĮVYKIAI

h.n.

"Discovery" Dakyla į erdves.

JAV ERDVĖLAIVIS LAIMINGAI GRĮŽO ŽEMĖN

Š.m. spalio mėn. 3 d. JAV erdvėlaivis DISCOVERY po keturių dienų ir virš dviejų su puse milijono kilometrų kelionės erdvėje laimingai nusileido Edwards karo aviacijos bazės aerodrome Kalifornijoje. Pakilimą ir nusileidimą stebėjo apie pusė milijono žmonių. Nusileidusius astronautus asmeniškai pasveikino atsilankęs tuo metu viceprezidentas George Bush. Misijos kontrolės vadovo žodžiais, kuriuos jis pasakė erdvėlaiviui nusileidęs, galima apibūdinti šios sėkmingos kelionės reikšmę - tai naujos pradžios sekminga pabaiga. Po 1986 metų tragedijos, ši misija praėjo be jokių kliudžių ir Amerika toliau tęs erdvių tyrinėjimus.

NOBELIO PREMIJA JT TAIKOS DALINIAMS

Šių metų Nobelio taikos premija paskirta Jungtinių Tautų daliniams, kurie visame pasaulyje palaiko taiką patruliuodami besivaidijančių sienas ir kitas neramumus ir karą galinčias sukelti konfliktų vietas. Dalis stebėtojų yra be ginklų. Tačiau ir ginkluotieji daliniai tegali panaudoti ginklus tikrai savo apsigynimui. Nenuostabu todėl, kad šios taikingos kariuomenės nemažas skaičius yra žuvęs. Daugiausia jų žuvo patruliuodami ties Libano ir Izraelio sienomis.

GORBAČIOV'AS SUSTIPRINO SAVO POZICIJAS

Per pirmas spalio mėnesio dienas Gorbaciov'as, norėdamas užsitikrinti savųjų reformų įgyvendinimą, išmetė iš valdžios viršūnių senosios gvardijos bolševikų tūzus, susodindamas tenai savo šalininkus. Visa tai atliko staiga, netikėtai sušaukęs Komunistų partijos centrinę ko-

mitetą ir Vyriausiąją sovieta. Pastarasis, susidedas iš 1500 narių, išrinko Gorbaciov'ą Sovietų Sąjungos prezidentu, atšaukęs iš tos pozicijos veteraną stalinistą Andrej Gromyko. Gorbaciov'as pašalino Gromyko ir iš galingo Politbiuro, kurį sudaro 12 tikrų narių ir 8 nariai-kandidatai. Taigi, dabartiniame Politbiure, visagalinčiame Kremliaus režimo organe, priklauso tik du nariai, kurie nebuvo paskirti Gorbaciov'o.

Iš kitų svarbių pakeitimų paminėtini dar keli. Savo reformų priešininką Jegor Ligaciov'ą Gorbaciov'as nusodino nuo Partijos ideologijos pozicijos ir paskyrė jį ūkinių reformų komisijos pirmininku, o KGB viršininką Viktor Čebrikov'ą - prižiūrėti įstatymų ir žmogaus teisių reformas. Tie du paskyrimai prilygsta virvėms ant kaklo: bet koks nepasisekimas bus geriausias pretekstas abiem priešais atsikratyti.

Du dideli Gorbaciov'o reformų rėmėjai - Aleksandr Ligačev'as ir Vadim Medvedev'as pakelti į svarbiausias vietas: pirmasis paskirtas Politbiuran, o antrasai perėmė pašalinto Ligačiov'o postą: prižiūrėti partijos ideologiją. Taip pat Vladimir Kriuckov'as paskirtas nauju KGB vadu, yra "perestroikos" šalininkas. Politbiuro narys Vitaly Vorotnikov'as buvo iš Rusijos sovietinės respublikos premjero pareigų perkeltas į tos respublikos prezidento postą, o premjeru paskelbtas Gorbaciov'o šalininkas Aleksandr Vlasov'as, kuris paskirtas taip pat nauju Politbiuro nariu-kandidatu.

Šios ir dar daugelis kitų mažesnių pakeitimų rodo, kad Gorbaciov'o pozicijos žymiai sustiprėjo.

ESTIJOS LIAUDIES FRONTAS SIEKIA AUTONOMIJOS

Kaip AP amerikiečių žinių agentūra praneša iš Tallinn'o, nuostabių greičiu didėjantis Liaudies Frontas stengiasi sumažinti Maskvos įtaką Estijoje. Anot vieno esto ūkininko, "estai tapo vergais savo pačių namuose", todėl Estija norinti atsikratyti "sovietinio kolonializmo". Panašiai drąsiai kalba ne tik tai buvę pogrindžio disidentai, bet ir Estijos komunistų partijos vadovai. Reikalaujama leisti patiems apsispręsti ir nuspręsti savo šalies valdymą.

Šiuo metu Estijos Liaudies Fronto sąjūdyje prisiskaitoma iki 300,000 narių. Pažymima, kad Estijoje gimęs šiam sąjūdžiui, panašūs sąjūdžiai įsisteigė ir Lietuvoje, ir Latvijoje. Aiškiai esąs jaučiamas Baltijos respublikose pakilęs laisvės vėjas ir tautinių jausmų drąsus ir viešas išreiškimas.

PRANEŠA ELTA

EUROPOS PARLAMENTAS IŠ NAUJO PASMERKĖ SOVIETŲ SĄJUNGĄ UŽ PABALTIJOS OKUPACIJĄ

Pabaltiečių Tarybos biuras Strasboure pranešė, kad rugsėjo 15 d. Europos Parlamentas Strasboure didele balsų dauguma priėmė politinės komisijos pranešimą apie Europos Bendruomenės santykius su Sovietų Sąjunga (dokumentas A2-155/88). Pranešimą pateikė vokiečių socialdemokratas Klaus Hānsch, kuris gegužės mėn. pradžioje lankėsi Maskvoje ir buvo susitikęs su sovietų vadovu M. Gorbaciovu.

Pranešime Sovietų Sąjunga sveikinama, kad ji pagaliau yra pasirengusi Europos Bendruomenę pripažinti politinė realybe ir rodo didesnę susidomėjimą bendradarbiauti sprendžiant pasaulio prekybines problemas.

Viename pareiškimo punkte taip pat pažymima, kad "Sovietų Sąjunga yra valstybė, kuri be skrupulų yra pareiškusi pretenzijų į anksčiau buvusių nepriklausomų valstybių įjungimą ir toliau tebėra užėmusi Estiją, Latviją ir Lietuvą".

Klaus Hānsch yra Europos Parlamento Pabaltiečių Grupės neformalių pasitarimų nuolatinis dalyvis. Grupės generalinis sekretorius yra A. Klimaitis.

MIRĖ AKTORIUS ALGIMANTAS DIKINIS

Š.m. rugsėjo mėn. 16 d. Nashville, TN., JAV-se, kur paskutiniu metu buvo su žmona Marija išsikėlęs, mirė aktorius Algimantas Dikinis.

Baigęs "Aušros" Berniukų Gimnaziją Kaune, 1940-41 m. lankė B.Dauguviečio dramos studiją ir 1941-1943 dramos studiją prie Kauno Valstybės Teatro. Vaidino Vilniuje "Vaidilos" Teatre.

Išvijoje - "Aitvaro" Teatre Delmoto stovykloje, nuo 1950 m. Montrealio Dramos Teatre, Kanadoje. Išsikėlęs su šeima į Chicago vaidino įvairiuose spektakliuose ir dalyvavo literatūros vakarų programose.

Liko žmona Marija (Lemešytė), duktė Živilė Ilekienė su šeima, sūnus Jonas, sesuo Dalia Pundienė su šeima, broliai Daumantas ir Arvydas su šeimomis bei daug giminių.

KANADOJE RINKIMAI ĮVYKS Š.M. LAPKRIČIO 21 DIENA

Pagaliam min. pirm. Brian Mulroney paskelbė, kad federaliniai rinkimai Kanadoje įvyks š.m. lapkričio 21 d., pirmadienį. Atrdodo, kad svyruojantiems konservatoriams pagaliau apsispręsti padėjo paskutiniai palankūs Gallup apklausinėjimų rezultatai, suteikę jiems net 10% persvarą prieš liberalus. Rinkiminė agitacija jau prasidėjo, ir gana triukšmingai. Politiniai stebėtojai pranašauja, kad visos trys partijos gali laimėti apylygi atstovų skaičių, nes centrinė rinkiminių prakalbų tema bus laisvosios prekybos sutartis su Amerika. Anot stebėtojų, juo daugiau žmonės apie tą sutartį patirs, tuo labiau jos atsisklaidys. Iki šiol net kai kurie ministrai pasirodė mažai žiną apie pačią sutartį ir apie šios sutarties galimas pasekmes.

XXXII KANADOS LIETUVIŲ DIENŲ KONKURAS

1989 METŲ PAVASARĮ, L O N D O N E, ONTARIO ĮVYKS XXXII-sios KANADOS LIETUVIŲ DIENOS.

RENGIMO KOMITETAS SKELBIA KANADOS LIETUVIŲ DIENŲ ŽENKLO KONKURSĄ, KURIS BŪS NAUDOJAMAS ANT PLAKATŲ, LAIŠKŲ ANTGAUVĖS, LEIDINIO VIRŠELIO IR BENDRAI ANT KANADOS LIETUVIŲ DIENŲ SUVENYRINĖS MEDŽIAGOS.

Premija: \$100. Veltui 2 BILIETAI Į VISUS K.L. D. RENGINIUS, REKLAMA.

Reikalingas tekstas:

XXXII KANADOS LIETUVIŲ DIENOS
CANADIEN LITHUANIAN DAYS
JOURNÉES CANADIENNES LITHUANIENNES
LONDON, ONTARIO
1989. V. 20 -21.

Pavyzdžius prisiųsti ant 8½" x 11" dydžio balto popieriaus, naudojant vieną rašalo spalvą.

Pavyzdžius siųsti: KANADOS LIETUVIŲ DIENOS
11 Hillsmount Road
LONDON, Ont., N6K 1W1

Pažymėti VARDĄ, PAVARDĘ, ADRESĄ ir TELEFONO NUMERĄ.

KONKURSAI BAIGIASI 1988 m. LAPKRIČIO mėn. 25 dieną.

Kanados Lietuvių Bendruomenė,
Londono Apylinkė.

PRANEŠA BALTIC INTERGROUP

SUSIRŪPINUSI PETRO GRAŽULIO ŠEIMA KREIPĖSI Į LIETUVOS TSR PROKURORĄ: "Kur randasi mūsų šeimos narys?"

(Vilnius, Strasbourg, 1988.VIII.25 d) Nijolė Sadūnaitė telefonu painformavo EUROPOS PARLAMENTO BALTIC-INTERGOUP gen. sekretorių Strasboure apie š.m. rugsėjo 20 d. Gražulių šeimos pareiškimą Lietuvos TSR prokurorui, kuriame susirūpinę Gražuliai klausia, kur jų šeimos narys, iš kurio jie mėnesiais negavo jokių žinių.

Seka pareiškimo telefonu perduotas tekstas:

Lietuvos TSR prokurorui,
Petro Gražulio šeimos pareiškimas

Lietuvos TSR prokuroro pavaduotojas P. Babraitis savo rašte nr. 17-102/88, rašytame 1988 m. rugpjūčio 30 d. pranešė, kad kalnys Petras Gražulis 1988 m. liepos 22 d. išvežtas Mordavijos ATSR Dubrovkos pataisų darbų įstaigų valdybos žinion, tačiau adreso, kur randasi P. Gražulis, nenurodė.

Tris mėnesius iš jo negavome laiškų. Beveik prieš du mėnesius jis buvo išvežtas į naują kalinimo vietą, nežiūrint į tai, kad buvo nuteistas tik dešimčiai mėnesių laisvės atėmimo ir iki bausmės galo belikus 4-mėnesių mėnesiams, buvo išgabentas už respublikos ribų, už 1000-čio kilometrų. Neturime žinios, kur jis dabar randasi.

Turėdami pasimatymą su kaliniu Petru, jo broliai kunigai Kazys ir Antanas Gražuliai ir seserys Monika ir Albina matė paraudusį veidą ir akis. Nuteistasis Petras paaiškino, kad po teismo ji kažkokiais chemikalais apipurkštė. Buvo išauktas Lukiškio kalėjimo viršininko pavaduotojo Adomaičio, kuris jam pagrasino, kad jeigu jis neatauks anksčiau savo pareiškimo, tai įkalinimo vietoje bus sudarytos jam tokios sąlygos, kad jis moraliskai ir fiziškai būsiąs sulaužytas. Šitokie grasinimai turimomis autentiškomis žiniomis (nuteistojo laišku pasiekdavo mus) buvo įgyvendinami. Tas faktas nuteistojo šeimai sukėlė didelį susirūpinimą ir verčia kreiptis į Jus, prašant ne malonės, o reikalaujant prisilaikyti sovietinių įstatymų. Štai iš Jūsų griežtai reikalaujame:

1) Paaikinti, kodėl šeimos nariui likus ligi jo bausmės pabaigos keturiems mėnesiams jis buvo išgabentas už respublikos ribų, už 1000 kilometrų?

2) Kodėl mūsų šeimos narys, kaip ir kiti nusteistieji lietuviai, išvežami už tėvynės ribų į visiškai svetimą aplinką, kur kalėjimuose ir lageriuose viešpatauja terorizmas ir prievarta, o tų įstaigų administracija yra nepajėgi užkirsti kelią teroristinių grupuočių egzistavimui, jų vadinamose pataisose stovyklose.

3) Tuojau pat prašom raštiškai pranešti, kur dabar randasi mūsų šeimos narys, nes nuo jo nebeturime jokių žinių jau trys mėnesiai. Nors pagal įstatymus stovyklų ir kalėjimų administracijos privalo tuojau pat pranešti apie bet kurio kalinio atgabenimą į jų įstaigas.

4) Mums žinoma, kad mūsų šeimos nari, išvežant iš Pravieniškių (Kauas OČ 12/8) lagerio, jam nebuvo leista pasiimti net asmeninių daiktų, nei rūbų, nei knygų. Prašom tuojau pat nurodyti, kad tie daiktai būtų grąžinti mūsų šeimai ir tuo pačiu neleisti, kad mūsų šeima būtų apvogta.

Pasirašo: motina, trys broliai ir septynios seserys. Šauliai, 1988 m. rugsėjo 20 d.

Nepriklausoma Lietuva

Už Lietuvos išlaisvinimą! Už ištikimybę Kanadai!
Pour la libération de la Lituanie! Loyauté au Canada!
For liberation of Lithuania! For loyalty to Canada!

LEIDĖJAS "NI." SPAUDOS BENDROVĖ.
REDAGUOJA - REDAKCINĖ KOLEGIIJA
TELEFONAS: (514) 366-6220

Second Class Mail, Reg. Nr. 1952. Return postage guaranteed.
Postage paid at Montreal, CP. Published by the Independent
Lithuania Publishing Co., 7722 George St. LaSalle, P.Q.
H8P 1C4

Metinė prenumeratos kaina \$ 22 -
Rėmėjo - \$ 25, -

P.S. Bendradarbių ar korespondentų spausdinamos mintys nebūtinai turi atitikti redakcijos nuomonę. Rankraščiai gali būti trumpinami ir taisomi redakcijos nuostatais, grąžinami tik iš anksto susitarus. Už skelbimų turinį redakcija arba leidykla neatsako.

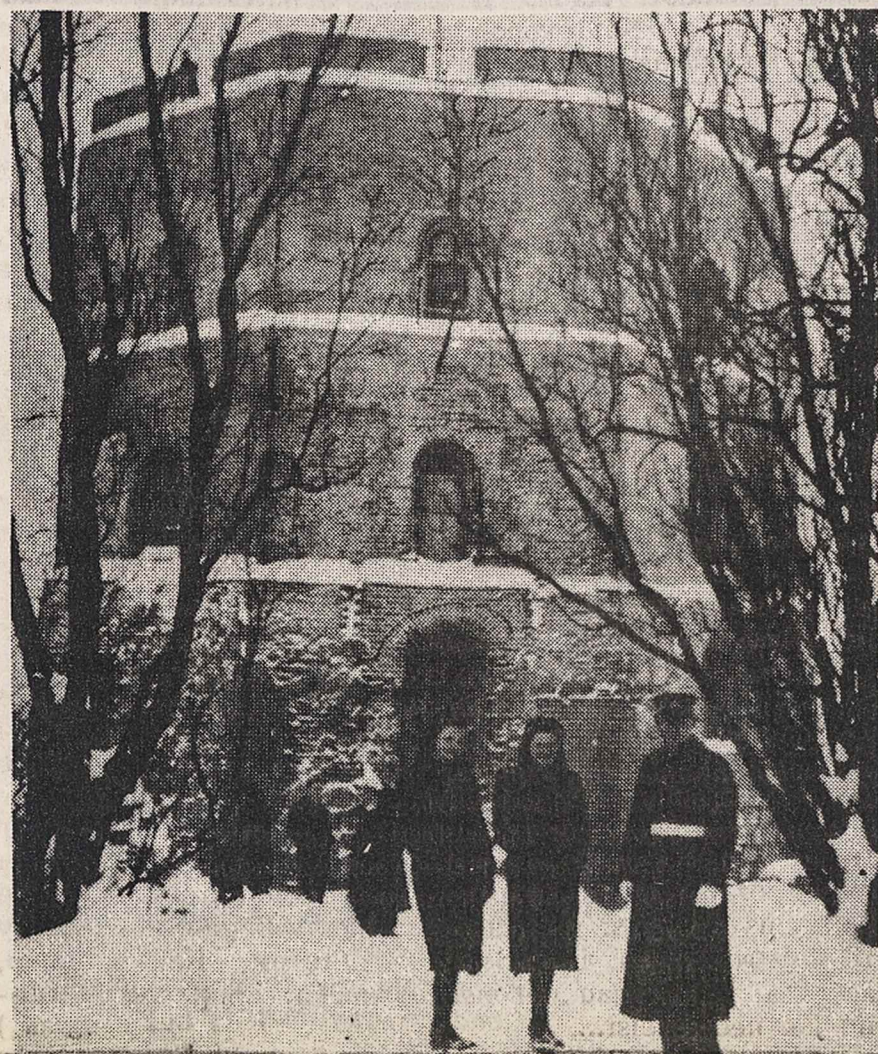

SPALIO 9-toji

Vilnius, Lietuvos sostinė ir pasidžiavimas. Tarp Rytų ir vakarų didžioji kryžkelė, Lietuvai nešanti nelaimės ir tragedijas. Vilnius buvo, yra ir bus Lietuvių tautos stiprybės tvirtovė. Be Vilniaus Lietuva, tai našlaitė be motinos.

Čia žemiau pateikiu iš Juozo Audėno knygos LIETUVOS VALSTIEČIAI LIAUDININKAI skyriaus "Vilnių praradus" aprašymą, kuris lietuvių tautos istorijoje apie mūsų kaimynus lenkus paliko sunkiai ištrinamą žaizdą, kuri tęsiasi iš kartos į kartą. Sunku suprasti, kad lenkuose, net trečiojo kartoje, 1920.10.9-tosios dienos gen. Želigovskio, klastingo žygio grobuoniškos politikos užgaidos ir šiandieną yra gaivinamos jaunų lenkų sirdyse.

St. Varanka

Pirmieji studentų apsilankimai Gedimino kalne 1940 metais, kai Vilnius buvo grąžintas Lietuvai, ir 1941 metais, kai prasidėjo mokslo universitete

VILNIŲ PRARADUS

"Sovietų Rusija perleido Vilnių Lietuvai 1920 m. rugpjūčio 25 d. Lenkijos kariuomenė, prancūzų generolų pertvarkyta, susigriebė netoli Varšuvos ir pradėjo pulsti Rusijos raudonąją armiją, besiveržiančią į vidurį Lenkijos. Atgal rusams besitraukiant, Suvalkų žemėje lenkai susidūrė su Lietuvos kariuomene, kurios ten buvo visai nedaug. Matydama Lenkijos karinių jėgų žymią persvarą prieš Lietuvos kariuomenę, mūsų vyriausybė tuojau kreipėsi į Tautų Sąjungą, kad lenkų veržimasis į Lietuvos teritoriją būtų tuojau sulaikytas. Tautų Sąjungai tarpininkaujant, buvo nustatyta demarkacijos linija, vadinamoji Curzono linija, tarp Lietuvos ir Lenkijos kariuomenių. Tuo pat metu Tautų Sąjunga pasiūlė pradėti tiesiogines derybas Lietuvai su Lenkija. Abi pusės su tuo pasiūlymu sutiko ir 1920 m. rugsėjo 29 d. derybos prasidėjo Suvalkuose. Po savaitės derybinių paliubų spalio 7 d. abi pusės pasirašė paliubų sutartį. Smulkesni susitarimai buvo atidėti. Vilnius liko Lietuvos pusėje.

Deja, lenkai susitarimo nesilaikė. Jų kariuomenė, sukoncentruota ties Lyda, generolo Želigovskio vadovaujama, spalio 9 d. puolė Vilnių. Lietuvos kariuomenės nedidelės pajėgos buvo labai paalęjusioje fronto linijoje ir nepajėgė atsilaikyti prieš lenkų žymiai didesnių jėgų puolimą. Tuo būdu tą pačią spalio 9 d. palikome Vilnių. Ir šių eilučių autorius paskutiniu traukiniu, kuriuo daugiausia vyko centrinių karinių ir civilinių ištaigų pareigūnai, naktį išvažiavo iš Vilniaus. Tuo pat traukiniu vyko ir pulkininkas leitenantas Kazys Ladiga, prieš kelias dienas atleistas iš kariuomenės vado pareigų, kuriam ir krito didesnė atsakomybė dėl prarasto Vilniaus. Kariuomenės vadu buvo paskirtas gen. Silvestras Žukauskas.

Lygiai po vieno mėnesio, kai Steigiamasis Seimas kėlė vyriausybei ovacijas dėl Vilniaus atvadavimo, dabar, spalio 15 d. ministeris pirmininkas dr. Grinius atvyko į Steigiamąjį Seimą 51 posėdį pranešti skaudžios žinios apie prarastą sostinę. Ši jo pranešimą pateikiame čia ištisai:

"Vyriausybė jau yra pareiškus Steigiamajam Seimui, kad eidama Vilniaus ir Gardino sričių valdyti, ji vaduosis tais pačiais demokratiniiais dėsniais, kuriais naudojosi jau pirmiau atvaduotos iš okupantų Lietuvos vakarų sritys.

Tautinių mazumų teisių garantijos, demokratiniai rinkimai ir vietinės savivaldybės ir Steigiamąjį Seimą, kur mūsų vlstybės dalių gyventojų norai ir valia visai gali būti patenkinti, tai vienas pirmutinių mūsų uždavinių.

Kelių savačių valdymas parodė, kad Lietuvos įstatymais einant, jau trumpu laiku buvo įvesta ir rusų ir lenkų nuslaubta kraštą ramybė ir tvarka. Daugumoje vietų buvo suorganizuota provizorinės savivaldybės ir pradėta rengtis prie rinkimų į paprastuosius savivaldybių organus. Mokyklos, teismai, žemės reformos įstaigos ir kiti valstybės aparatai pradėjo darbą. Rados, kiek reikia, ir žmonių ir lėšų. Patsai ministėių kabinetas buvo atsikėlęs į valstybės sostinę. Badas, brangenybė išnyko, produktų ir prekių kainos susilygino su kauniškėmis. Gyventojai laisvai atsikvėpė po nelaimių. Plėšimai, vogimai, kurie prieš tai saly buvo, žymiai sumažėjo.

2 psl.

Detalė iš Vilniaus panoramos.

Tiesa, būta ir nepatenkintų, bet dauguma gyventojų buvo patenkinta vyriausybės valdymu. Nepaisant lenkų atstovo pažadų neit su kariuomene į Vilnių, spalio 9 d. išiveržė į sostinę lenkų gen. Želigovskio armija. Išeinant lietuviams iš Vilniaus ir įeinant naujiems okupantams, Vilniaus gyventojai ne džiaugsmo, bet nusiminimo ir išgašcio rodė dėl tokios atmainos.

Padarytas dar vienas etapas Lietuvos Rytams su Vakarais sujungti nedings veltui. Prie ekonominių, istorinių, tautinių, kultūrinių ir tikybinių ryšių prisidėjo dar vienas - kraujo ryšys, kurs dar tvirčiau surišo mus su Vilnium. Daugumai aišku, kad abiem Lietuvos dalim sunku gyventi vienai be kitos. Jau lenkų valdymas 1919 ir 1920 metais parodė, kaip nejauku Vilniui be kitų Lietuvos dalių. Dabar dėl gen. Želigovskio gyventojai dar kartą pajus, kaip skaudus tas atsisakyrimas. Jau antrą po Želigovskio okupacijos dieną duonos svarui kaina pakilo Vilniuje nuo 6 ligi 15 lenkų markių.

Be reikalo Varšuvos seimo užsienio komisija, p. Sapiehai informuojant, daro vienu balsu rezoliuciją suvienyti Vilnių ir Varšuvą. Veltui gen. Želigovskis, neteisėtai išiveržęs į Vilnių, savo atsisaukime puolęs į Aušros Vartų Panelės globą, stengiasi įtikinti visus, kad jo žingsniai tinka žmonių valiai. Be reikalo masina gyventojus savo Steigiamuoju Seimu, kurs nieko geresnio, negu Lietuvos Seimas, duoti negali. O tuo tarpu per gen. Želigovskio kaltę naikinama žmonių gerovė, liejamas kraujas, vilkinamas šalies susitvarkymas. Tai vis puola lenkų atsakomybėn.

Nedaugiausia turi šalininkų gen. Želigovskis. Už jį stovi svetimšalių kariuomenė ir vietos lenkai. Už Lietuvą stovi lietuviai, gudai, žydai, rusai ir lenkų dalis.

Mes nepasiduosim puolikams. Gindami savo krašte nepriklausomybę, mes imsime galimų mums priemonių. Kiek galėdami, stengsimės vengti kraujo liejimo. Mūsų reikalavimai teisingi. Priešingą visiems teisės ir teisybės dėsniams lenkų išibrovimą atiduodam Tautų Sąjungai išspėsti ir laukiam jos teisingo nuosprendžio.

Vilniaus puolimą, jo ir visos Lietuvos aneksiją sugalvojo Lenkijos maršalas Juozas Pilsudskis. Vėliau, 1926 m. gegužės mėn. jis įvykdė perversmą Lenkijoje ir, tapęs faktiniu valdovu, nedaug bepaisė valstybės konstitucinių reikalavimų. Tai buvo pasekimas Italijos Mussolinio fašistinės valdymo praktikos. Neabejotina, kad šiais pavyzdžiais, kaip paprastai netikusių daiktų, susižavėjo ir kai kurie Lietuvos politikai, sukurstė dalelę Kauno igulos karininkų, kad padarytų panašų perversmą ir Lietuvoje. Tuo būdu, kaip ir du minėti Italijos ir Lenkijos perversmai, sužlugdė ne tik savo, bet ir Lietuvos demokratinę santvarką.

Maršalas Pilsudskis 1920 m. pavedė savo draugui gen. Lucjan Želigovskiui vadovauti iš anksto paruoštiems kariniams daliniams ir okupuoti Vilnių. Jis ir atliko jam uždutą uždavinį. Jie abu kilę iš Lietuvos dvarininkų, jau visiškai sulenkėję, kitam kraštui tarnaudami, išėjo prieš savo gimtojo krašto valstybinę nepriklausomybę ir pirmoje vietoje užgrobė jos sostinę Vilnių. Tam reikalui ir buvo sugalvota klasta, kad gen. Želigovskis vadovavo tiems kariniams daliniams, kuriuos tariamai sudarė Rytų Lietu-

KANADOS BALTIEČIŲ FEDERACIJA rengia simpoziumą tema

"Baltiečių veiklos vystymasis Kanados visuomenėje"

1988 m. SPALIO 16, sekmadienį, 9.30 v.p.p. TARTU COLLEGE
310 Bloor St. West, Toronto, Ont.
(įėjimas iš Madison gatvės)

DABARTINIAI ĮVYKIAI BALTIJOS KRAŠTUOSE REIKALAUJA KANADOS BALTIEČIŲ BENDRUOMENĖS PRISIDĖJIMO PRIE LAISVĖS KOVOS. TAM REIKALINGA NAUJŲ KŪRYBINŲ VEIKLOS METODŲ ĮVAIRIOSE SRITYSE. VISA EILĖ PRITYRUSIŲ VEIKĖJŲ BEI ŽURNALISTŲ DUOS PASIŪLYMŲ, GAIRIŲ IR KONKREČIŲ NURODYMŲ, KAIP PRIEITI PRIE ĮTAKINGŲ ASMENŲ IR ORGANIZACIJŲ, KAIP PAVEIKTI VIEŠĄJĄ NUOMONĘ, NAUDOTIS ŽINIŲ AGENTŪROMIS.

Kalbėtojai: David Somerville, National Citizen's Coalition pirm.
Harold Nelson, redaktorius CBC "National News" programos John P. Gunning, Juodojo Kaspino sąjūdžio Toronto apyl. pirm.
Algis Juzukonis, The Birks Group firmos pirm.
Nola Crewe, Toronto mokyklų tarybos narė,
Ruho Paluoja, Kanados Estų Bendr. visuomeninių reikalų ved.

Pietų metu kalbės buvęs THE TORONTO SUN ir dabartinis THE OTTAWA SUN dienraščių redaktorius PETER WORTHINGTON.

Po simpoziumo bus duodama vaizdinė ir žodinė apžvalga dabartinių įvykių Baltijos kraštuose.

Prašome užsiregistruoti ir būtinai iš anksto paskambinti į KLB raštinę,
Tel.: (416) 533-3292

Įėjimo kaina: \$10.- (įskaitant pietus).

VISUS MALONIAI KVIEČIA DALYVAUTI KANADOS BALTIEČIŲ FEDERACIJA.

vos gyventojai. Tai absoliutus melas, kokių karo istorijoje ir kunigaikščių politikoje daug pasitaiko.

Užėmęs Vilnių, gen. Želigovskis tuo dar nesitenkino. Jis vedė savo pulkus giliau į Lietuvą. Vienas mažas lenkų raitelių dalinys buvo pasiekęs net Kėdainius, tik ten, patekęs į mūsų kariuomenės ugnį, greit išsinešdino atgal. Labai kietos kovos vyko prie Širvintų ir Giedraičių, kur lenkams vadovavo pats gen. Želigovskis.

Su šia Širvintų-Giedraičių kovų pergale visi mūsų karai, vesti su įvairiais Lietuvos priešais, atkuriant savąją valstybinę nepriklausomybę. Deja, Lietuvos sostinė Vilnius su nemaža teritorijos dalimi paliko mūsų kaimyno klastingojo lenko okupuota.

Visus tuos Lietuvos karus, kad ir trumpai čia paminėtus, su pergalėmis laimėjo koacinės Lietuvos vyriausybės, kurioms vadovavo valstiečių liaudininkų ministrai pirmininkai - adv. Mykolas Slezevičius ir dr. Kazys Grinius. Todėl čia pravartu dar kartą pacituoti Steigiamąjį Seimą atstovo Albino Rimkos istorinius žodžius, pasakytus, vertinant min. pirm. K. Griniaus deklaraciją, 1920 m. birželio 23 d. Steigiamąjį Seimą 18-tame posėdyje:

"SUNKIAUSIOMIS IR KRITIŠKIAUSIOMIS LIETUVOS VALSTYBINIO GYVENIMO VALANDOMIS MŪSŲ ŽMONĖMS TEKŲ VALDŽIOS NAŠTA ANT SAVO PĖČIŲ NEŠTI. IR DABAR PADĖTIS NEDAUG TEPAGERĖJUSI."

Labai teisinga ir istoriškai svarbi pastaba. Nuo pirmųjų varpininkų sąjūdžio dienų šita lietuvių visuomenės srovė, galutinai susiformavusi į politinę partiją, tvirtai tikėjo būsimą lietuvių tautos laisvę ir dėl jos visą laiką ir įvairiomis priemonėmis kovojo. O kai gerai visuomenės kai pribrendusi tauta paskelbė atstatanti savo valstybinę nepriklausomybę, konstituciniai valstybės organai pakvietė šios partijos vyrus vyriausybės sudaryti. Nors tais pačiais sunkiausiais Lietuvos valstybės atkūrimo, o tuo labiau nuo svetimų pasikėsinimų apsigynimo metais buvo pakviesti ir kitų partijų žmonės - A. Voldemaras ir Pr. Dovydaitis, tačiau karinio apsigynimo našta ant savo pečių nešė valstiečiai liaudininkai, nes jų vadovaujamas koacinės vyriausybės labai ištikimai rėmė to meto mūsų kariuomenę ir visa plačioji visuomenė. Dėka tų vyrų sugebėjimų vadovauti ir drauge su kitais nuosirdžiai bendradarbiauti, valstybinė nepriklausomybė buvo ne tik apginta, bet ir tolimesnei jos egzistencijai padėti tvirti demokratiniai pagrindai.

Protestas prieš lenkų pastangas legalizuoti Vilniaus krašto užgrobimą.

Ilgokai Vilnių ir dalį Lietuvos teritorijos, pavadintą "Vidurine Lietuva", valdžiusi gen. Želigovskio sudaryta marionetinė vyriausybė 1922 m. sausio 8 paskelbė tariamų rinkimų į Steigiamąjį Seimą. Ryšium su šiuo lenkų saualiaivimu legalizuoti okupuotę, Lietuvos vyriausybė reagavo nauja savo deklaracija.

Min. pirm. K. Grinius ją perskaitė 152-jame Steigiamąjio Seimo posėdyje, įvykusiame 1921 m. gruodžio 17 d. Deklaracijoje pabrėžiama, kad mes stovime akivaizdoje naujo okupanto pasikėsinimo prieš mūsų valstybės teises. Net nelaukiama, kol Tautų Sąjunga tars paskutinį žodį mūsų byloje, jis savavališkai kėsinais legalizuotis. Paskelb tieji rinkimai esąs nelegalus okupanto aktas, kuriuo noma sudaryti įvykusi faktą - prijungimą Rytų Lietuvos prie Lenkijos. Tas seimas bus renkamas nenormaliose sąlygose, sufalsifikuojant gyventojų teisę ir jų valią. Lenkų prasimanytoje naujoje valstybėje - Vidurinėje Lietuvoje - "rinkimai" įvyko. Jos "seimas" susirinkęs Vilniuje, "nutarė" visą savo grobį, atimtą iš Lietuvos, prijungti prie Lenkijos. Varšuva tą jai duotą dovaną mielai priėmė.

Du Lietuvos dvarininkai - J. Pilsudskis ir L. Želigovskis - atliko išdavikišką misiją. Jie savo gimtąjį kraštą suskaldė ir jo vieną dalį perleido Lietuvos nepriklausomybės priešui - Lenkijai. Dėjo nemažą pastangų ir visai Lietuvai paglemžti. Nors jų vadovaujama Lenkija didžiavosi savo didybe, bet sužlugdyti Lietuvos valstybinės nepriklausomybės jiems nepasisekė. Lietuviai, per amžius narsiai kovodami prieš kryžiuočius, Žalgirio kovose, Vytauto vadovaujami, juos baigė nugalėti. Toji karingoji lietuvių dvasia nepasidavė ir buvusios unijos partneriui - Lenkijai, jau moderniuose laikuose. Todėl ateinančioms lietuvių kartoms į visa tai teks išigilinti ir suprasti, kodėl lietuvių tautoje liko tokia neapykanta savo krašto sulenkėjusiems dvarininkams ir pačiai Lenkijai. Tad ateityje savo santykiuose su lenkais lietuviams teks dar būti labai budriems ir atsargiems.

Dabar, Lenkijoje atgimstant uždarytajai SOLIDARNOŠČ organizacijai, išplaukia į paviršių valdžios prislopintas lenkų imperializmas ir Vilnių ir Vilniaus kraštą. Spalio 9-toji tai skaudus perspėjimas.

NEPRIKLIAUSOMA LIETUVA

KĄ SAKO LIETUVOS PERSITVARKYMO

SAJŪDŽIO LEIDINYJE /KAUNO ZONOS LEIDINYS/

ŽYGIO DRAUGAMS

Kartą pjaustant šimtametę liepą, paguldytą Karalgirijų pjūklas užgavo metalą. Vyrai griebėsi kirvių ir, neilgai trukus, iš po karštų asmenų, drauge su dar gyvos medienos baltomis atplaisomis, iškrito pažaliavęs varpas. Kas jį pakabino miško glūdumoje - sukilėliai dalgininkai, vaikai, ganę laukymėje žalmargės, keistuosius, bendravęs su gamta per šio varpo gaudesį, paskutinis pagonis?

KAUNO AIDAS taip pat panašus į šią kažkada skaudžiai iki pat medžio serdies įaugusį varpą. Iškeliame jį tūkstančiais sunkių ir dorų rankų - viešumui ir demokratijai, tautinei savimonei ir gimtajai kalbai, pilietinei drąsai ir atvirumui, gyvybei, sąžinei ir žmogui garsinti ir ginti. Mes taip ilgaiėjome prie suvokimo, kad Gimtinės likimas, istorija ir ateitis priklauso ir nuo mūsų - kiekvieno! - pastangų, kad net užmiršome, koks buvo tos kelionės ir siekimų tikslas. Tikimės, jog šis leidinys padės tai prisiminti, kad ne tik savo svajonėse būtume švaresni, aktyvesni, teisingesni ir išmintingesni, bet ir sudėtingoje tikrovėje, jausdami bendrą atsakomybę ir tiesą, kurios veidas mums visados buvo, yra ir bus Lietuva.

Mes suprantame, kad nesame nei pirmieji, nei vieninteliai šio didelio darbo talkoje. Garbė tiems, kurie pradėjo už mus anksčiau, kurie skyrė bangas ir savo atkaklumui bei ryžtui parodė įkvepiančių pavyzdžių. Ne iš noro įrodyti savo drąsą (žr. Sajūdžio žinią nr. 8), ne konkuruodami su Vilniaus "Žiniomis" ar Klaipėdos "Naujienomis", ne lenktyniaudami - kas "pirmiau", "plačiau", "garsiau", "drąsiau" - o vien giliai tikėdami, kad šio gyvenimo lūžio akivaizdoje mums reikia dvigubai susitelkti ir vykdyti, ryžtamės imtis leidybos darbo ir mes, suprasdami kartu šito pasiryžimo sunkumus ir pirmųjų žingsnių bei dabarties gyvenimo kliūtis. Tik dirbdami išvien, vieni kitus paremdami ir prilaikydami, galėsime būti stiprūs ir pajėgūs įveikti tuos sunkumus, kurie yra kliūtis mūsų prisikėlimui.

Sajūdžio Kauno iniciatyvinė grupė buvo išrinkta atvirame miesto visuomenės susirinkime š.m. birželio mėn. 10 d. Architektų namuose. Apie organizacinį darbą ir rengtas Sajūdžio akcijas visuomenę informuosime artimiausiose KAUNO AIDO laidose.

Ši pirmąjį leidinio numerį skiriame EKOLOGINIO PROTESTO ŽYGIO DALYVIAMS!

Jūsų ištvermė, atkaklumas ir pasiaukojimas, ištikimybė tiesai ir teisingumui, meilė savo Tėvynei ir jos žmonėms, tebūnie viesiems mums įkvėpimu ŽYGYJE Į NAUJĄJĄ LIETUVĄ!

IŠ VINGIO PARKO KALBĖTOJŲ LŪPŲ:

Algirdas Brazauskas

Aš manau, kad teisingai Sajūdžio dalyviai kelia klausimą, kad mūsų ekonomikos vystymosi raida turi būti tokia, kurios pirmoje eilėje užtikrintų mūsų respublikos poreikius.

Vyriausybėje mes priėjome tokio sprendimo, kad reikia sudaryti kompleksinę Nemuno apvalymo ir išsaugojimo programą. Šita programa turi apimti labai didelį kompleksą klausimų - pradedant mokslu ir baigiant labai sudėtingų statinių realizacija. Mes manome, kad į šitos programos parengimą turėtų labai aktyviai įsijungti persitvarkymo sąjūdžio nariai ir bendromis jėgomis paruošti šią programą. Parengti ją tokią, kad ji iš tikrųjų apimtų viską. Mes manome, kad į šią programą būtina reikia įjungti Baltarusiją ir Kaliningrado sritį. Tai būtų tikrai kompleksinė programa.

Praėjusį kartą mes kalbėjome apie Ignalinos AE. Aš jums pranešu, kad Ignalinos AE statybos finansavimas nutrauktas! Ir tol, kol projektas nebus suderintas su visom organizacijom ir nepatvirtintas, toliau finansavimas nevyksta.

Štai, aš matau jūrą trispalvių vėliavų. Ką tai reiškia? Ir tai, matyt, daug ką reiškia mūsų žmonėms. Aš noriu pareikšti, kad Respublikos vyriausybėje mes šią klausimą išnagrinėjome, ir pavadėm Aukščiausios Tarybos Prezidiumui artimiausiu laiku šios vėliavos atžvilgiu priimti teigiamą sprendimą, įteisinant tris tautines spalvas!

Zigmas Vaišvila:

...Mes išgirdome, kad sąjunginių žybybų parėdymu vėl bus plečiamos įmonės - gigantai - Kėdainiuose, Jonavoje, Mažeikiuose. Kaip tai suprasti? Mažeikių terainą jaučia Ryga, Kėdainių ir Jonavos gigantai pastatyti 35 kilometrų atstumu vienas nuo kito. Tai kategoriškai draudžia tarptautiniai standartai. Mes matom kokia betvarkė tose įmonėse! Nepastatyti arba neveikia valymo įrenginiai, technologija pasenusi, o nuo baudų už teršimą jos atleidžiamos 100% ! Jonavos "Azotas" vos ne kasmet gauna sąjunginio socialistinio nugalėtojo vardą. Gėda!

Žinome, kad darosi mūsų Kuršių mariose, pajūryje. Uždrausta maudytis Klaipėdoje, Palangoje. Nemunas žūva. Matyt, pagaliau pasiekė kritišką ribą. Vyriausybė nutarė 1992 m. pradėti Kauno valymo įrenginių statybą. Kauno miesto valdžia planuoja juos pastatyti 1998 m. Kauno Sąjūdžio grupės vardu perduodu prašymą - ir mes visi neabejojame, kad tai pirmaeilis uždavinys - Kauno valymo įrenginius reikia pradėti projektuoti ir statyti tuojau pat! 1998 m. jų jau nebereikės. Tokia pati kritiška padėtis su Kuršių mariomis. Reikia gelbėti visą Lietuvą! Jeigu mes tęsime tą nusikalstamą politiką, tai ne tik

mūsų vaikai, bet ir mes patys nebeturėsime kur gyventi.

Nenoriu sakyti, kad mūsų vyriausybė - tai vienas monolitas. Tai, kad čia išgirdome, jog Ignalinos AE trečiojo bloko statyba sustabdyta - tai pirmas žingsnis į bendradarbiavimą!

"O KAS LIKS IŠ KAUNO MARIŲ?"

- klausiamo š.m. liepos 22 d. KAUNO TIESOJE.

LTSR MA Fizikinių-techninių energetikos problemų instituto vyr. mokslinio bendradarbio, geografijos mokslų kandidato Alfonso Vaišnoras nuomone:

"kas atsitiks su mariomis, sužinosime pradėjus veikti HAE. Prognozuoti sunku, nes tokio dydžio elektrinių mūsų šaly dar nėra. Kaišiadorių HAE, jos įtaka vandens baseinui taps lyg etalonu būsimoms hidroakumuliacinėms elektrinėms. Iš mūsų mokysis kiti.

O kaip pavardės tų, kurie ryžosi šitokiam eksperimentui? Kas juos igaliojo? Kodėl nuo žmonių buvo nusleptos numatomos pasekmės, kurios turės tiesioginio poveikio šimtų tūkstančių žmonių gyvenimui ir likimui? Ar kas teiravosi jų nuomonės? A. Vaišnoras klausia:

"O kas gi kompensuos tą žalą, kuri bus padaryta gamtai? Kad elektrinė neigiamai paveiks marias - aišku jau dabar iš Lenkijos liaudies respublikos sugrįžę mūsų instituto specialistai pasakojo, kad Žirnoveco ežere, prie kurio dirba panaši, tik mažesnė elektrinė, daug sužeistos ir negyvos žuvies. Matyt, prarasis ir daugelį pliažų, nes nedidelis vandens svyravimas dumblina juos, vyksta krantų erozija. O kas bus, kai vandens svyravimas viršys pusmetrį?"

Liepos 18 d. Architektų namuose ši klausimą diskutavo Sąjūdžio aktyvas. Tik problemų, kurias sukels Kaišiadorių HAE paleidimas, atrodo, yra žymiai daugiau, nei Kauno marių paplūdimių praradimas. Platesnį pranešimą šiuo klausimu padarė kardiologijos instituto bendradarbis, technikos mokslų kandidatas **Ričardas Malkevičius**:

"Atominių elektrinių specifika pasižymi tuo, kad jų darbo režimas yra pastovus, elektros energijos tiekimas vyksta vienodai ir nuolatos. Nakti, kai energijos poreikis mažesnis, susidaro jos perteklius. Todėl tikslinga yra perteklinę energiją akumuliuoti ir panaudoti ją piko valandomis.

Todėl ir Kaišiadorių HAE galingumas (1600 MW) suprojektuotas artimas Ignalinos AE vieno energobloko galingumui (1500 MW). HAE turėtų stoti rikiuotės drauge su Ignalinos AE III-uju bloku.

Nakties metu aštuoni Kaišiadorių HAE siurbliai po 200 MW turės pumpuoti Kauno marių vandenį į viršutinį baseiną. Projektiniai debito duomenys - 1700 m³/sek. Vidutinis Nemuno debitas yra septynis kartus mažesnis. Kitaip tariant, kils 7 Nemunai aukštyn, o piko valandomis tekės atgal. Vandens siurbimo zonoje bus įrengtas 200 metrų pločio ir 17 metrų gylio kanalas. Vandens greitis jame bus vidutiniškai 1 m/sek. Esant tokiai tekmei, ne visos žuvys bus pajėgios atsilaikyti prieš vandens trauką. Ypač mailius. Smulkios žuvys bus masiškai žudomos.

Netgi projekto autoriai pripažįsta, kad vandens drumsimas Kauno mariose smarkiai padidės. Vykstant intensyviai vandens maišymuisi, neišvengiamai padidės krantų erozija ir suintensyvės puvimo reiškiniai. Mes žinome, kad Kauno marios ir taip jau yra smarkiai užterštos, ypač įvairiomis organinėmis atliekomis. Pradėjus eksploatuoti HAE Kauno marios pavirs regeneraciniu rezervuaru, kokie yra naudojami valymo įrenginiuose. Tai, kad nebegalėsime mariose maudytis, tas šiandien neįtikinamai abejonių. Tačiau yra dar didesnė gresmė - Kauno marios gali tapti infekcijos židiniu. Įvertinkime ir tai, kad Kauno marių pakrantėse yra ne viena vandenvietė.

Nedera užmiršti, kad Kauno marios nėra natūrali vandens saugykla. 1955 m. projektuojant užtvanką, Kruonio HAE nebuvo numatyta ir būsimos apkrovos nebuvo įvertintos. Maksimalus HE vandens stulpas - 20 m. Vandens svyravimai, paleidus HAE, keisis nuo 1,5 iki 2,5 m., apkrovos nuolat svyruos 10-12%. Kitaip tariant, kiekvieną rytą bus sudaromas vos ne "pavasario režimas".

Ar pakaks apsaugos priemonių numatytų projekte? Ar nereikės po laiko graužti pirštus? Žinoma, gali būti įsteigta įvairių tarnybų, kurios prižiūrės HE it t.t., bet mūsų pilna tragiškų klaidų patirtis rodo, kad jeigu yra tikimybė atsitikti avarijai - ji pas mus ir atsitinka.

Pradėjus aštriai kelti klausimą, jog Kaunas - labiausiai Lietuvoje užterštas miestas, imta svarstyti valymo įrenginių statymo galimybę. Paaiškėjo, kad nėra nei lėšų, nei resursų, nei darbo jėgos valymo įrenginių statybai. Esant šitokioms situacijai, gal vertėtų lėšas ir pajėgumus, kurie naudojami Kruonio HAE statybai (iki šiol išsivinta truputį daugiau nei pusė šiai statybai skirtų lėšų), panaudoti Kauno valymo įrengimams? Yra dar viena idėja, bet jos pagrįstumą reikėtų kompetetingai išstudijuoti (aš pats nesu valymo įrenginių specialistas). Būtent, - hidro įrenginius, kurie jau pastatyti Kaišiadoryse, panaudoti tiems patiems valymo įrenginiams. Jonava taip pat žada statytis valymo įrenginius, numatoma vieta kažkur netoli Kauno. Gal Kaišiadoryse pastatytus rezervuarus galima būtų panaudoti Kauno ir Jonavos nutekamųjų vandenų išvalymui?

Net ekonominiu požiūriu HAE mūsų nuomone, nėra būtina. Juk yra ir kitų būdų kompensuoti energijos perteklių naktį, pvz., katodinės elektrinės, šiltnamiai ir t.t. Nakti, pavyzdžiui, energija galėtų būti pigesnė. Lenkai tą jau seniai išvedė. Energijai imlias gamybas galima būtų perversi į naktinį darbą, pvz., liejyklos ir kt. Tokiose įmonėse moterų, paprastai, dirba nedaug. Naktinės pamainos nėra problema, žmonėms galima daugiau mokėti už naktinį darbą. Galų gale, į problema reikia žiūrėti ir iš patriotinio taško - kai kurias respublikai nebūtinai įmones, kurios ryja labai daug energijos, gal net visai uždaryti. Energiją naudojame neapdairiai, daug iššvaistome. Apie 30% jos vis dar eksportuojame už respublikos ribų.

Ar verta Lietuvai, kuri pasižymėjo intelektualaus darbo specifika, tapti žaliavos (t.y. energijos) tiekėja kitiems? Juk jeigu nebus statomas III-čiasis Ignalinos AE blokas, nebentka prasmės ir Kruonio HAE statyba. Reikia labai gerai pagalvoti, ar verta paleisti šią vandens drumstėją, kad ateityje galėtume energiją pardavinėti kitiems? O gal elektrinę reikia statyti toliau tam, kad nenukentėtų sąjunginės ir respublikinės Energetikos valdybų munduro garbė? Manau, kad už savo "garbę" jie nori paimiti iš mūsų per aukštą kainą!

Manau, kad kalbant apie ekonomikos pertvarkymą ir tolimesnį planavimą, reikėtų susirūpinti, kad būtų mažinama energijos sąnaudos produkcijos vienetui. Prisiminkime nerealius pažadus: paleidus Ignalinos AE galėsime uždaryti Elektrėnų VRE ir nebeteršti Lietuvos! Kaip matome, apie tai niekas jau net nebeužsimena; Elektrėnų miestelio jau nebeįsivaizduojame... (bus daugiau)

Nevėluokite! Kanados Paskolos Lakštai parduodami anksčiau.

Šiais metais Kanados Paskolos Lakštai pradėdami pardavinėti anksčiau - nuo SPALIO mėn. 20 d. iki LAPKRIČIO mėn. 1 d. Nusipirkite naujus lakštus savo banke arba investuokite, pradedant SPALIO mėn. 20 d. Jūs galite savo įmoką datuoti LAPKRIČIO 1 d., kai nauji lakštai pradeda nešti procentus.

Patikima ir Saugu. Kanados Paskolos Lakštai yra pilnai garantuoti Kanados vyriausybės. Jų vertė niekada nesumazina.

Iškeičiami bet kada. Kanados Paskolos Lakštai gali būti iškeičiami bet kuriuo metu. Jūs galite gauti savo pinigus, kada tik reikia.

Procentai bus pranešti spalio mėn. vidury. Procentai ir suma, kiek galite išgyti naujos serijos laikštų, bus pranešta vidury spalio mėnesio. Detaliai informuos Kanados Tautpymo Lakštų pardavėjai.

Nevėluokite! Prisiminkite LAPKRIČIO 1 d. yra paskutinioji diena, kai galite išgyti naujų Lakštų. Tačiau jų pardavimas gali būti nutrauktas bet kada.

**Canada
Savings
Bonds
Les Obligations
d'épargne
du Canada**

Canada

REMKIME KANADOS LIETUVIŲ FONDA !

Iki šiol šis fondas išleido per 350,000 dolerių lietuviškai kulturai, menui, švietimui parcmi. Pagrindinis Fondo kapitalas yra neliečiamas, tiktnai palūkanos skiriamos lietuviškai veiklai įvairiose srityse.

Sudarydami testamentus, bent dalį turto palikime **KANADOS LIETUVIŲ FONDUI** (Lithuanian-Canadian Foundation).

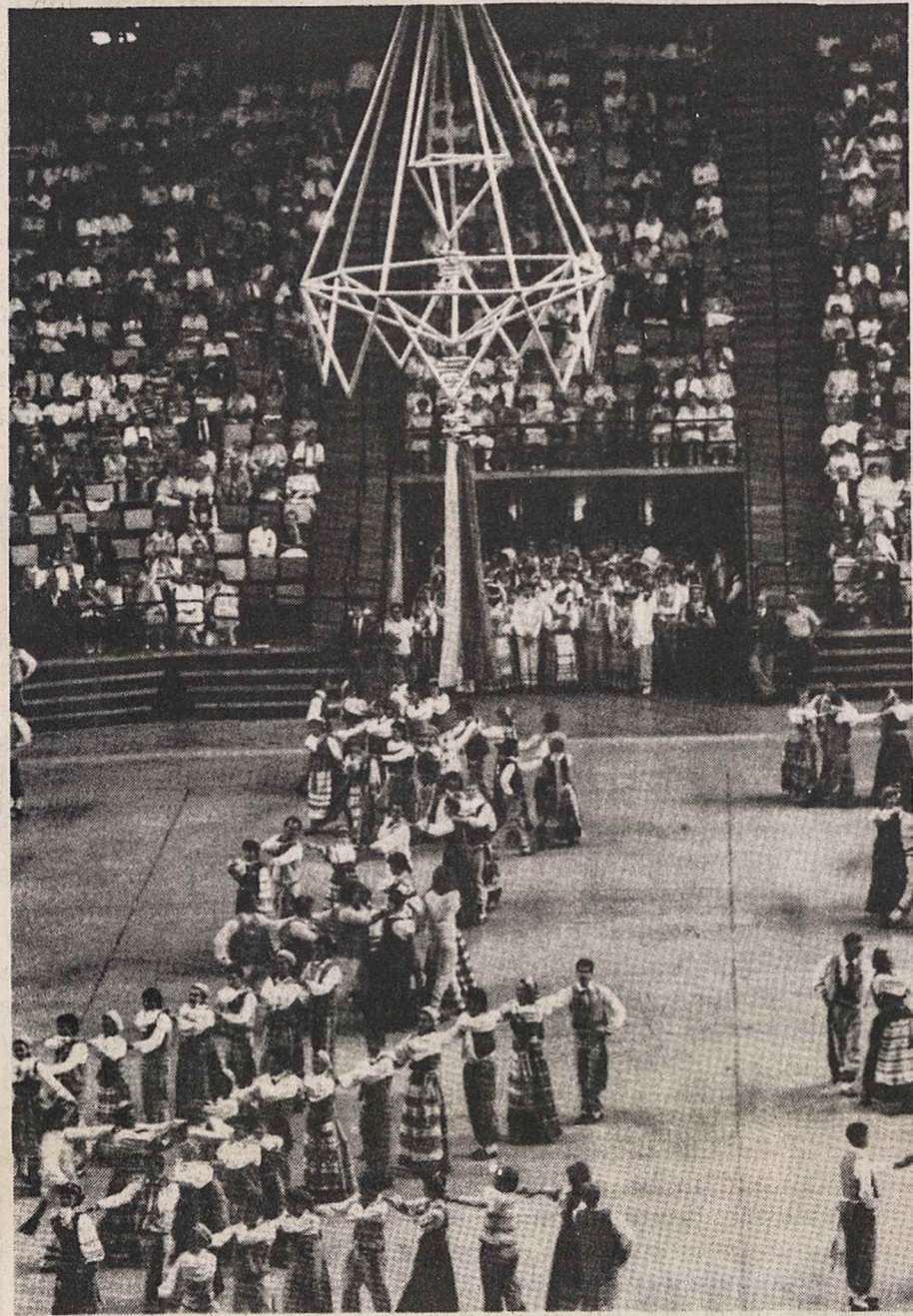
Tapkime šio fondo nariais ir aukokime jam! Visos aukos atleidžiamos nuo valstybinių pajamų mokesčių.

Testamentines ir kitas aukas siųsti:
**Lithuanian-Canadian Foundation, 1573 Bloor
St.W., Toronto, Ont. M6P 1A6**

Šio Fondo šūkis: **"Kapitalas Lietuvai, palūkanos
Lietuvybei išvijoje!"**

LAISVOJO PASAULIO LIETUVIŲ TAUTINIŲ ŠOKIŲ ŠVENTĖ KANADOJE, HAMILTONE. Nuotrauka St. Varankos

Milžiniškas šiaudinukas puošė stadijono centrą 8-je Tautinių Šokių šventėje Hamiltone.

D o b i l a s

KALYTĖ, VARDU MĖTA

2. (Tėsinys)

"Kai pirmieji išklėrė bolševikų tankai ritosi mūsų keliais, buvau baigęs tik antrus metus universitete. Nelinksamos buvo dieneles, labai nelinksamos, nes priklausiau Šaulių Sąjungai ir to meto vyriausybės partijai, kad lengviau galėčiau gauti kokį darbėlį. Tėvai, turėdami vos kelis hektarus žemės, negalėjo man padėti. Turėdamas keletą apmokamų pamokų, dar du popiečius ir šeštadieniais dirbau spaudos fonde; bet ir taip vos tris kartus savaitėje galėjau užsisakyti studentų valgykloje pilnus pietus.

Bolševikams užėjus, buvau perspėtas vieno buvusio daugio, kuris spėjo prisiplakti prie atėjūnų, kad esu įtrauktas į juoduosius sąrašus. Skubiai pasišalinau ir padedamas dėdės, kuris kitame apskrityje dirbo pienininku, kaip įmanoma slapčiausi ir gana laimingai pasisekė sulaukti užgriūvančių vokiečių. Prasidėjus karui, nesikarščiauvau. Neturėjau ginklo ir kartu noro kariauti. Kažkaip man atrodė, kad vienas velnias išvejamas ir kitas, tik spalvą pakeitęs, mus užgula, nors širdyje vis tiek džiūgavau. Iš pradžių atrodė lyg tikrai aplinkybės pasikeis į gerąją pusę mūsų kraštui. Slapstytis neberekėjo ir pačiomis pirmomis dienomis gavau laikinai darbą vietiniame kooperatyve.

Taip dirbdamas susipažinau su viena protinga mergaite, vardu Žibute ir, nežiūrint slenkančios karo audros apšvedėme. Meilė, džiaugsmas ir mūsų medaus mėnuo tęsėsi tuos trejetą metų. Trečiuose metuose Žibutė pasijuto esanti nėščia. Džiaugsmas neišpasakytas, bet tuo pačiu metu ir vokiečių frontas susidurskė į gabalus, o Raudonieji staigiai ir nebesulaikomai artinosi į mūsų kraštą. Vokiečiai galvotrukčiais traukėsi, bet mes vis galvojome, kad Vakarai, pajutę pavojų, mus apgins ir bolševikų veržimasis į Europos širdį sulaukys. Deja, žmona buvo jau septintame neštumo mėnesyje ir nesijautė gerai, todėl ilgai svarstė, nutarėme, kad aš laikinai pasitrauksiu, o ji per tą laiką pabus mano tėviškėje, motinos prieglobstyje. Dar vis karštai tikėjome, kad štai Vakarai vis tiek kartą susipras.

Anksti rytą palikau verkiančią Žibutę tėviškėje ir dviračiu išvažiavau, tikėdamas greitai sugrįžti. Bet kur tau. Karas nesustojo, kariai žygiavo link Vokietijos. Patyriau, kad jau tėviškė buvo bolševikų paimta. Dar vis vylėmės, kad kažkas nepaprasto turi įvykti. Pagaliau mus, jaunesnius, už Tilžės vokiečiai sugaudė ir nuvežė į Stralsundą. Ten radome dar apie šimtinę tautiečių, civiliai ir pusiau kariškai apsirengusių,

RUDENS VARGONĖLIAI

Apėjęs darželį, kol dienos dar žiba,
Ir vėl apsižvalges po visą sodybą,
Stebiu, kad nei rūtų, nei rožių vainiko
Beveik nebeliko...
Po viso, kas verpės, ir raizgės, ir grūdės,
Vien drykso, vien klojasi samanios rudos...
Ir to, kas dar skursta, kas dar tebevysta,
Širdis nepažįsta...

Mus moke rikiuotės porą savaitių ir pravedė smulkų apklausinėjimą, kokį mokslą esame baigę ir kokiomis kalbomis kalbame. Tiems, kurie mokėjo rusiškai ir vokiškai, perleidę per gydytojų apžiūrėjimą, pasiūlė stoti savanoriais į desantininkų apmokymą, primindami, kad būsimie išmetami tik į savą kraštą trukdyti priešo veiksmams užnugaryje. Nedvejodamas sutikau, ir dar sekančią dieną pradėjo mus skubotai apmokyti kaip padaryti sprogstamųjų užtaisų ir kitokių sabotazo veiksmų. Per keturias savaites mus paruošė, ir antrąją grupelę iš 32-jų vyrų, kurių tarpe buvo du radistai ir vienas puskarininkis vadovas, lapkričio 3-ją, apie 10 val. vakaro išmetė šiaurės rytų Lietuvoje.

Nežinau, ar tai buvo klaida, ar taip nelaimingai papuolė, kad, kaip vėliau patyriau, labai mažas skaičius iš jų sulaukė lapkričio 4-tosios dienos...

Parašiotui išsiskleidus ir diržams suspaudus pečius ir krūtinę, kritimo greičiui sumažėjus, išgirdau virš savęs sprogstamųjų šrapnelių griaustinį. Po jų sekė ilgas kulkosvaizdžių kalenimas. Vėjo sukuriat aštriai tempė mane į kairę. Kelios šviečiančios kulkos praskrido vos nepaliesdamos manęs. Nespėjus susivokti, ką turiu daryti (nors tikrumoje nieko ir negalėjau padaryti), kojos švelniai pasiekė medžio šakas. Kurį laiką slydau lyg jų paviršiumi, kol tarp jų, pusiau pakrypęs, pasikabinau. Kaip aukštai kabojau medžiuose, negalėjau matyti, nes buvo tamsu. Su mažomis pertraukomis visai arti manęs traškėjo automatas. - Pakliuvome, - galvojau. Virš manęs šlamėjo ir daužėsi parašiotas, kedenamas vėjo. Staigiai, savisaugos jausmo verčiamas, atliuosavau diržą ir pasivirau galva žemyn. Laimel, kaire ranka nutvėriau storą šaką ir prie jos prisitraukęs, nupjoviau likusius susipynusius raiščius. Trinktelėjau kaip maišas ant šlapios žemės. Matyt, neaukštai kabojau, nes susitrenkiaui nestipriai ir, keletą sekundžių pagulėjęs, tyliai atsistojaui. Aikims apsipratęs, atskyrčiau medžius ir išgirdęs lyg upelio čiurlenimą, instinktyviai puoliau į tą pusę. Toliau už manęs girdėjosi atskiri šūviai ir šunų lojimas. Dar kiek pabėgus aikštele, vos neužgriuvau ant gulničio su nusileidusiu parašiotu, vieno iš grupelės. Pastarasis nerodė jokių gyvybės ženklų. Tamsoje jo neatpažinau. Šunų lojimas vis artėjo, dar už keliolikos metrų raitėsi siauras upelis. Skubiai jį perbridęs, susiieškojau geltonų miltelių šūnimis susklaidinti ir juos berdamas, skubinau į tamšą. Krūmai pasibaigę, pasidarė lyg šviesiau. Užsislėpęs patikrinau kompasą ir pamažu slinkau nesustodamas ligi pirmoji rytmečio brėkšmė pasirodė danguje.

Rytas išaušo atsitiktinai rastame apgriuvusiame klojime. Su vienakiu žiūronu išžvalgęs apylinkę ir su tvarkęs turimus ginklus, nutariau šiame klojime nepasilikti, nes dar buvau per arti išmetimo vietos. Apylinkė buvo labai palanki keliauti ir dienos metu, nes pavieniai krūmokšniai teikė priedangą. Vietomis galėjau sparčiai varytis į priekį. Apie susitikimą draugų ar vadovų visai ir negalvojau. Mano tikslas buvo artėti prie tėviškės ir sužinoti ką nors apie tėvus ir savo šeimą.

Po pietų priėjau geležinkelio liniją, nors tiksliai nustatyti negalėjau tarp kurių miestelių esu. Slinkau ją prisilaikydamas, ieškodamas kokios nors priedangos būsimam poilsui, nes nuovargis jau traukė traukė prie žemės. Galų gale prislinkau prie kaimo sodybų ir prie upelio nuošaliai tarp alksnių pasislėpusios pirtelės. Apsistojaui viršuje, pirtelės pastogėje, kur pro lentų plyšius galėjau matyti takelį ir pirmąją kaimo sodybą. Peržiūrėjau turimus ginklus ir kitus reikmenis. Sustumiamo koto automatas veikė puikiausiai, į pistoleto vamzdį įleidau šovinį, patikrinau kitas atsargumo priemones. Takelį į pirtį irgi buvau pabarstęs geltonai milteliais. Kritau poilsui. Miegojau labai neramiai zuikio miegu nes kas minutę mano akys atsivėrdavo ir apžvelgus palėpę, vėl įsijungdavo į miegą. Čia išbuva visą dieną ir naktį. Pailsėjęs, atgavau jėgas, nors kojos jaučiau savotišką karštį. Pavakariais pasileidau į kelionę. Daugiausiai rūpinasi pasiekti saugesnę vietelę, kad neužkluptų pirmasis sniegas.

Ne taip lengva naktį klaidžioti, tad judėjau naktimis, daugiausiai dienomis. Labai negražu prisipažinti, vis negaliu užmiršti, kad pavogiau nudėvėtą lengvą palatą iš vienos geležinkelio remonto darbininkų grupelės ir tik su juo galėjau dienos metu eiti mažais keliukais. Juo pridengiau labai skirtingą nuo vietinių gyventojų

J.Baltrušaitis

DŽIUGU PRISIMINTI VIII- tąją TAUTINIŲ ŠOKIŲ ŠVENTĘ KANADOJE - HAMILTONO MIESTE

Kaip puiku, kad šio nepamiršiamo, puikiai suorganizuoto ir mums visiems palikusio neišdildomą įspūdį renginio vaizdajuoste baigiama pagaminti. Ji bus 1 valandos ir 45 minučių ilgumo. Kainuos \$50,- plus persiuntimo išlaidos. Vaizdajuoste bus galima gauti dviejų rušių "BETA" ir "VHS". Norintieji ją įsigyti, prašome siųsti užsakymus, pažymint, kokios rūšies pageidaujate, šiuo adresu:

Šventes Video - c/o J.Pleiny, 84 Balsam Ave., S., HAMILTON, Ont., L8M 3B3.

Gavus užsakymą, jums bus pranešta, kiek kainuos su persiuntimu. Gavę pranešimą, jus tuojau pasiųskite reikiamą pinigų sumą ir jums bus pasiųsta vaizdajuoste. Prašome užsakymus siųsti kaip galima greičiau. Jeigu būtų kam kokių neaiškumų, skambinkite J.Pleiniui tel: 1(416)- 549-5372.

rūbus. Pasiekus artimiausią, valsčiaus miestelį, apylinkė buvo gerai pažįstama, už dienos, veik su pirmuoju sniegu, buvau prie savo namų. Pirmą naktį nutariau praleisti klojime, norėdamas patirti, kas dar yra likę namuose.

Mane pasitiko mūsų kalytė Mėta, kuri iš pradžių sukėlė nemažą triukšmą ne lojimu, bet savotišku pasiilgimo unkštumu. Švelniai ją draudus, aprimo ir per šonines šalines duris įėjome į klojimą.

Pirmą kartą pajutau tą keistą jausmą, kurio nematau ar kas galėtų aprašyti, ar apsaakyti. Atsiradau iš už daugelio šimtų kilometrų ir štai, tik keliolika metrų - nežinojimo zona. Bijojau ją keliais žingsniais pralaužti. Nuovargis, savotiškas susijaudinimas, drebulys, su ilgai nemačiusio vandens kūno dvokimu, lyg prakaitavimu česnaku, sumišo į vieną išgąsčio ar džiaugsmo baimę, pats nebežinau. Per praviras duris sekiau kiemą. Nė paprasta tylą namuose gero nežadėjo. Mano apskaičiavimu, jau trys mėnesiai kaip žmona turėjo ko nors susilaukti. Nesimantė jokių padžiautų vystyklų. Kiek aprimęs išėjau iš klojimo ir kaip į ataką fronte, paruošęs automata, slinkau pakraščiu trobos. Vienintelis apšviestas langas buvo uždengtas. Nepastebėjau nieko judant ar kokių šešėlių. Mėta, lyg nujausdama mano netikrumą ir nervingumą su keista, gal tik šunims žinoma elgsena, kvietė mane prie durų, rodos sakė - kas tau dabar, ar jau nebežinai, kur durys? Bėgo ji prie durų ir atgal prie manęs, tyliai cypdama.

Neišlaikęs, pasibeldžiau į langą, kuriame matėsi šviesa. Už kelių sekundžių šviesa užgeso. Tyla. Pabeldžiau dar kartą, jau pasakydamas, kas beldžiasi. Tuoj išgirdau kažką prie durų ir prasivėrė jose mažas plyšys. Nepajudėjau, tik pakartočiau: "Tai aš, Stasys, ar nepažįstate?"

Greitai atsidarė durys ir jose pasirodė tėtis, apatiniais marškoniais, tik ant pečių užsimetęs skrandžiuokę. Greitai priėjau. Tėtis, nieko nesakęs, paėmė mane už rankovės ir staigiai įtraukė į vidų. Apkabino, pabučiauo. Pasakiau, kad į vidų nenoriu eiti, tik noriu pirma sužinoti, kaip mama ir kaip Žibutė. Tėtis stabtelėjo ir girdėjau jo labai tankų alsavimą:

- Mums su mama gerai, bet Žibutės čia nėra. Ilgesnė kalba...Matau, kad drebi, gal peršalęs, eik į vidų. Ar esi su miško broliais?- parodė į automata, ar vienas atėjai?

- Taip, vienas. Tikrai nežinau apie kokius kitus, tėti kalbi, esu vienui vienas. Buvau išmestas iš lėktuvo. Esu atvykęs iš Vokietijos. Sakyk greitai, kas su Žibute atsitiko.

- Uždaryk gerai duris ir neleisk į vidų Mėtos. Jeigu kas tik pasirodys lauke ir toliau nuo namo - ji duos žinoti. Jaučiau, kad kaž kas iš savųjų yra prie namų, supratau iš Mėtos balso. Maniau, kad Petras bus atėjęs. Matai, jo irgi nėra namuose, slepiasi, kur ir kiti jauni - miške. Tuoj patikrinsiu langus. Va - ir mama!

Mama, mane apkabinusi tik šnibždėjo:

- Jėzau, Stasiuk, argi tu čia...

Raminau ją, paėmęs į glėbį ir drąsinau, kad mes dar visi susirinksmime.

Pasirodė tėtis su maža žibaline lempa rankoje:

- Eikime toliau į vidų, - ragino tėtis. - Kelinta diena čia ramu. Buvo didelė medžioklė, Plunksnočių mišką krėtė. Daug stribams kraujo nuleido, bijome tik, kad nesudegintų sodybų, esančių arčiau miško. Pas mus dar saugu, matai, už upelio, ir toliau...

Atsisėdome už stalo. Visi pritrūkome kalbos, girdėjosi tik indų protarpiais skambėjimas. Toks keistas išsisėmimas. Pertraukiau tylą: "Būkite geri, gerai žinot, ko aš laukiu, sakykit, kas bebūtų. Kur yra Žibutė?"

- Jos čia nėra, - pasakė tėtis, - tikrai niekas nežino, kur ji dabar.

- Tai kaip? Ji turėjo jau susilaukti kūdikio!

- Stasiuk, ji tuojau, tau išėjus, nelaiku pagimdė, labai po to sirgo. Gydytojų jokių nebuvo, veik visi buvo pasitraukę, tik seserys likusios. Gimė negyvas, - kalbėjo mama per ašaras.

Perėme tėtis:

- Rytąjaus dieną atsivežėme iš ligoninės, nes ten nebuvo vietų. Dvi savaites sirgo namuose. Ne vien liga ją kankino. Dar ir netekimas tavęs. Buvo pasklidusios žinios, kad išbėgusius apsupo ir daugumą iškorė pakelėse, nežiūrėjo ir vaikų...

- Tai kur ji dabar? - pertraukiau.

- Sugijo, viskas buvo gerai, bet matyt kas nors įskundė, - išterpė mama. - Buvo paleista gandų, kad tu Steponių miške, su savo būriu veiki. Nakčia atvykęs enkavedistų dalinys ją išsivežė. Tuo pačiu paėmė ir kaimynus Daukšus ir iš antros pusės upės žmoniją: Motūzų abu sūnus ir dukterį, ir Sakalų visą šeimą. Pasklido gandai, kad į apygardą juos visus nuvežė, bet tai nepasitvirtino.

Kaip laikiau rankas padėjęs ant stalo, taip ir sustingau. Kiek laiko tai truko- nežinau, tik kai mama padarė karštos arbatos, vėl kiek atsivagau. Pradėjo aiškėti kur esu, nors dar visas kambarys sukosi kažkokiam košmare.

(Bus daugiau)

NEPRIKLAUSOMA LIETUVA

IŠ PADANGĖS MIELOS

(IŠ PAUDOS OKUPUOTOJE LIETUVOJE IR ŠEIMUOSE)

TAUTA YRA TADA ŽUVUSI, KAI JI, PATI SAVĘS IŠSIŽA -
DA. JOKIOS KITOS PAJĖGOS JOS SUŽLUGDYTI NĖGALI
Dr. Gv. Valančius

KALBĖKIME SU SAVO VAIKĖIS IR VAIKAIČIAIS VIENA
GRAŽIAUSIŲ IR SENIAUSIŲ KALBŲ - LIETUVISKAI!

Prie Baltijos jūros buvo atvykę žmonių iš visos Lietuvos. Gyva grandinė tęsėsi nuo Klaipėdos iki Latvijos pirmąjį RUGSEJO šeštadienį. Ši diena praminta BALTIJOS

GELBĖJIMO DIENA. Švedai, suomiai, estai, latviai, lietuviai, lenkai, vokiečiai tą pačią valandą stovėjo prie jūros.

GALŲ GALE "PAPILDOMOS PRIEMONĖS"

Pranešama, kad TIESA, nr.193 išspausdino Lietuvos KP CK ir Lietuvos TSR Ministrų Tarybos nutarimą dėl papildomų priemonių lietuvių kalbos ir literatūros, Lietuvos TSR istorijos (o kaip su Lietuvos, kai ji nebuvo priversta būti TSR istorija?) ir geografijos dėstymui ir mokymuisi respublikos mokyklose gerinti.

Ikimokyklinėse įstaigose bus auklėjama gimtąja kalba. Sistemingas vaikų mokymas antrosios kalbos, greta gimtosios, įvedamas nuo trečios klasės. Visų tipų vidurinėse mokyklose klasių, kur yra 25 ir daugiau mokinių, per gimtosios kalbos pamokas dalyti į grupes.

Ar iš to pareiškimo reikia suprasti, kad "gimtoji" kalba yra lietuvių - valstybinė kalba? Tai kodėl taip ir neskelbiama? O jeigu iš kolonistų tirščiau apgyventų vietovių i mokyklas sueina vaikai, kurių gimtoji kalba yra rusų, ar tai reiškia, kad jų gimtosios kalbos kursas irgi bus sustiprintas?

Taip pat rašoma, kad nuo š.m. rugsėjo mėn. 1 d. bus įvesti būsimiesiems visų specialybių mokytojams kalbos kultūros kursas. Nuo 1989-1990 mokslo metų visose vidurinėse rusų ir lenkų dėstomąja kalba bendrojo lavinimo mokyklose įvesti lietuvių

kalbos ir literatūros fakultetams, padidinti 15% darbuotojų užmokesčių lietuvių kalbos mokytojų. Galima buvo kalbėti ir literatūros mokytojų su Plunge, Salantais, joms visų tipų vidurinėse rusų ir lenkų dėstomąja pirmoji Lietuvoje elektrinė kalba mokyklose, esančiose miestuose. Daugybė nuopelnų šiai vietovei ir kultūrai vietėse.

Taip pat nutarime akcentuojamas būtinumas išplėsti mokamus lietuvių kalbos kursus. Nuo šių metų numatyta įvesti sisteminį ir ekologinį kursą "Gamtos apsauga", didesnę valandų skaičių skirti Lietuvos geografijai.

Ypatingai pagerės lietuvių kalbos mokėjimas ir vartojimas, kai mažiau lankstysimės tiems, kuriems lankstytis nereikia.

VARNĖNAI RUDENI

Varnėnų gyvenime nesunku pastebėti vieną labai įdomų reiškinį. Užėjus rudenii, dažniausiai tai esti apie rugsėjo pradžią, šie paukščiai vėl grįžta į savo perimas vietas, pavz., į sodybą, kur perėjo pavasarį. Lankosi ten ankstyvais rytais, praleisdami laiką ant stogų, kaminų, šulinių svirčių arba artimiausių medžių, giedodami, šnekučiuodami ir švilpaujami panašiai, kaip darė pavasarį veisimosi metu. Tuomet net patinukai landžioja į inkilus ir net neša ten medžiagą lizdai. Apskritai, jų elgesys toks, kad atrodo, lyg jie vėl pradės perėti. Kaip ir pavasarį, jie išnyksta apie 8 val. tam, kad vėl pasirodytų kitą rytą. (T.Ivanaukas "Lietuvos paukščiai")

A.A. CENTRINĖS:
Montreal: 376-9230
Ottawa: 523-9977
Toronto: 489-3693
Hamilton: 522-8392

London: 438-1122
Windsor: 252-3842
Calgary: 287-2712
Winnipeg: 233-3501
Sudbury: 674-6217

JEIGU GERI IR GALI GERTI - TAVO REIKALAS.
JEIGU NORI NUSTOTI - MŪSŲ!

Ateik į lietuvių A.A.(Alcoholic Anonymous) grupės susirinkimą. Susirenkame kiekvieną trečiadienį, 7722 George St. La Salle, Que. 8 val. vakare.

ARBA SKAMBINK MUMS:

Juozui S.: 631-6834 (namų); Henrikui N.: 366-7770
Dainiui L.: 768-9606; Jonui R.: 337-8637

CFMB

LIETUVIŠKA RADIO
PROGRAMA

RADIO 1410 MONTREAL

KIEKVIENĄ ANTRADIENĮ NUO 11:30- 12 val. nakties
Programos vedėjas: LIUDAS STANKEVIČIUS

1053 Albanel Cr. Duvernay, Laval, P.Q. H7G 4K7
Tel.: 669-8834

/Visi vaizdai iš
"Gimtojo Krašto" nr.37./

LIETUVIŲ LIAUDIES MIŠLĖS

- Kas audžia be staklių? - (sarov).
- Kas atbulas dirbdamas, sau duoną užsidirba? - (syžėv).
- Koks gyvis pasidaro gražesnis miręs? - (syžėv).
- Kieno butas neturi stogo? - (sėgiarts).
- Kas pilnas skylių, o vandenį laiko? - (ėnipmek).
- Kuomet geriausias laikas valgyti? - (adak sėklaši).
- Kas bėga be kojelių? - (silepu).
- Kas lekia be sparnelių? - (sajėv).

ŠIENPJŪVIAI

Mūsų liaudis Orione matė septynias žvaigždes, kurios sudaro dalgio formą. Netoli jų esančios 3 žvaigždės, vadinamos Sesutėmis; jos nešančios Šienpjūviams valgyti (Tauragė). Žemaičiai jas vadino Trimis Karaliais.

Laiką atspėja ir pagal Šienpjūvius: stovėdami vidury dangaus, jie rodo vidurnaktį; apie 2-4 val. jie paslenka į priekį ir kai atsistoja, krašte dangaus, žmonės sako, kad jau aušta (Zarasai). Arba: jei Šienpjūviai ir Sietynas yra statmenai, tai dar anksti, o jei jie yra paslinkę į vakarus - tai tuoj švis (Birštonas). Šie laiko spėjimai tinka gruodžio mėnesio dangui. (Dr. J.Balys)

LIETUVA LAUKIA LAISVĖS. REMK IR AUKOK TAUTOS FONDUI!

JŪSŲ AUKA TAUTOS FONDUI GARSINA LIETUVOS LAISVĘS BYLĄ LAISVAJAME PASAULYJE. ŠEŠIOMIS KALBOMIS ELTOS IR RADIO ŽINIOS NESULAUKOMAI SKLEIDŽIA INFORMACIJAS IVAIRIUOSE KRAŠTUOSE APIE LIETUVOS LAISVĖS KOVĄ IR JĄ SKATINA.

REMKIME TAUTOS FONDA

aukoms, darbais, palikimais. Kiekvienas paaukotas centas artina Lietuvai laisvės aušrą.

Aukas arba palikimus siųskime Tautos Fondui:
TAUTOS FONDO ATSTOVYBĖ KANADOJE,
18 Norwich Rd., Stoney Creek, Ont. L8E 1Z6

TAUTOS FONDO APYLINKIŲ ATSTOVYBĖS:
Montrealio -1500 De Sève Str., H4E 2A7
Toronto - 53 Armadale Ave., M6S 3W9
Delhi-Tillsonburg - 39 Parkwood Drive,N46 2B7

TAUTOS FONDO APYLINKIŲ IGALIOJIMAI
Calgary - 823-21 Ave., S.E.Calgary,Alta,U2G 1M9
St.Catharines -12 Baker Drive, L2N 2V8
Edmonton - 16532-103 Str., T5X 2H4
Kitchener - 66 Aberden Rd., N2M 2Y6
London - 54 Hydro Str., N6Z 2H4
Oakville - 421 St.Augustine Drive, L6K 3G1
Thunder Bay - 75. 510 W. Victoria Ave.,P7G 1H1
Roadney - R.R.3 West Lorne, N0L 2P0
Sault SteMarie - 106 Woodward Ave., P6A 3T7

Vancouver - 367 West, 7th Ave., V5Y 1M2
Wasaga-Steiner - 449 Box 6RR4, L0L 2P0
Welland - 174 Cambrose Ave.,L3B 1K5
Windsor - 3025 Longfellow Ave., N9E 2L4
Winnipeg - 58 Summerfields Way, R2G 2B3.

KLB XIII-ji KRAŠTO TARYBOS SESIJA

KLB XIII-sios Krašto Tarybos trečioji sesija vyks š.m. spalio mėn. 22-23 d.d. Toronto Prisikėlimo parapijos patalpose.

Spalio 22 d., šeštadienį, 9 val. r. registracija; 9:30 val.r. - atidarymas, komisijų sudarymas, sveikini - mai, darbotvarkės bei praėjusios sesijos protokolo priėmimas. Nuo 10 val.r. iki 12:30 val.p.p. Krašto valdybos, kitų institucijų bei KLB apylinkių pranešimai; 12:30 - pietūs.

Po pietų - okupuotos Lietuvos įvykių apžvalga ir simpoziumas: "DABARTINIAI ĮVYKIAI LIETUVOJE" bei diskusijos.

Simpoziumo prelegentais bus doc. VYTAUTAS SKUODIS, PLB Valdybos pirmininkas dr. VYTAUTAS BIELIAUSKAS bei PLB vice-pirm. su užsieniu ALGI-MANTAS P. GURECKAS.

Spalio 23 d., sekmadienį, 10 v.r. PLB Valdybos pirm. dr. V. Bieliausko pranešimas; 10:45 v.r. - lešų telkimo seminaras; 12 val. - pietūs.

Po pietų - diskusijų tąsa bei išvados šeštadienio simpoziumo; 2 val.p.p. nutarimų svarstymas ir priėmimas. Suvažiavimo uždarymas.

VISUOMENĖ MALONIAI Kviečiama DALYVAUTI VISOSE KRAŠTO TARYBOS SESIJOSE, o YPAČ, ŠEŠTADIENIO SIMPOZIUME.

PRANEŠA PASAULIO LIETUVIŲ JAUNIMO SAJUNGA

* PLJS Valdybos posėdis vyko rugsėjo mėn. 12 d.

* PLJS reagavo į Ignalinos įvykius tarptautinėje plotmėje.

* PLJS politiniam skyriui priklausio "infotinklas", kuris yra pasaulinio masto informacijos tinklas, skleidžias informaciją apie Lietuvą.

* PLJS Helsinkio Sutarties 15 m. sukakties proga 1990 m. vasarą rengia ROKO KONCERTĄ Amerikoje.

Ieškoma grupių, kurios norėtų pasirodyti. Kreiptis pas Dainą Kalendraite, roko koncerto organizacinio komiteto pirmininkę 10 Mooreshead Dr., Etobicoke, Ont., M9C 2E8, tel: (416) 621-2332.

Taip pat prašoma atsiųsti pavyzdį savo muzikos įrašytos garsajuostės.

Kviečiama į talką prisidėti prie organizacinio bei lešų telkimo komitetų.

* PLJS raštinės adresas: 1011 College St., Toronto, Ont. M6H 1A8.

• Naują sezoną pradėjo Toronto Pensininkų Mezgimo Ratelis, kuris susirenka pirmadieniais VILNIUS MANOR patalpose 10:30 val.r. Valdyba kviečia prisidėti ir naujas nares.

• Stasys Prakapas "TŽ" savaitraštyje yra atkreipęs dėmesį į nušiuosią lentą, kuri ties Keele gatve Toronte esantį parką žymi "PARK LITHUANIA" vardu.

Lietuvių Namų Žinios

• Sekmadienio popietėje dalyvavo 270 asmenų. Svečių knygoje pasirašė ir atvykę iš Kauno, Vilniaus, Vilkijos. Bettina Weihrauch iš Štutgarto, V.Vokietijos, Gražina Ulrich iš Šveicarijos; iš JAV - San Francisco Janina ir Antanas Mačiuliai, iš Sudbury Audra Albrechtienė, Klaudijus Kuncevičius iš Montrelio.

• Spalio mėn. 9 d., sekmadienį, 3 val.p.p. Lietuvių Namuose vyks VARPO 100-čio minėjimas. Paskaitą skaitys dabartinis VARPO redaktorius A. Kučys. Meninę programos dalį atliks solistai R. Strimaitis, V.Verikaitis, pianistė L.Paulauskaitė-Kanovičienė ir kt.

Rengia LN Kultūrinė Komisija ir Kanados Lietuvių Žurnalistų Sąjunga.

• Spalio mėn. 16 d., sekmadienį, 3 val.p.p. Lietuvių Namuose, LN Moterų Būrelis rengia koncertą Lietuvių Slaugos Namams paramai. Programoje: sol. Marytė Bizinkauskaitė - Bildienė sol. Vaclovas Verikaitis, muz. Jonas Govėdas, pianistė Veronika Kraušaitė. Po koncerto kava ir pyragai.

• Spalio mėn. 22 d., šeštadienį, 6 val. v. Lietuvių Namuose rengiamas savaitraščio "NEPRIKLAUSOMA LIETUVA" tradicinis vakaras. Programoje sol. V.Verikaitis, akomp. L.Paulauskaitė-Kanovičienė, akordeonistė D.Pargauskaitė, Tautinių Šokių Ansamblio "Gintaras".

• Lietuvių Slaugos Namams aukojo: A.A. Kotrynos Margienės atminimui: \$ 1.000,- J.K. Margiai; po \$ 50,- dr. A.M. Valadka, J. Z. Stravinskis, Viktoras ir Teresė Gražuliai, A.L.Suzack; \$ 40,- V. Gudaitis; \$ 25,- T.B.Stanuliai; \$ 24,09 - J.J.Mar-giai iš Frankville, Wis.; po \$ 20,- A.Bliudžius, E. Bersėnienė iš Hamiltono, E.G.Kuchalskiai, B.Sapijo-nienė. Viso \$ 1.374,09. Aukos Slaugos Namams priimanamos PARAMOJE, su TALKOJE ir PRISIKELIMO P-JOS KOOPERATYVE. Viso statybos fondo yra \$ 84, 556,69.

florida

SPALIS - BALF'o MĖNUO Tradiciniai, spalio mė-

PRISIKĖLIMO PARAPIJOS KREDITO KOOPERATYVAS
999 College St., Toronto, Ontario M6H 1A8
Telefonai: (416) 532-3400 ir 532-3414

KASOS VALANDOS: Pirmadieniais, antradieniais ir trečiadieniais - nuo 9.30 v. ryto iki 3.30 v.p.p.; ketvirtadieniais ir penktadieniais - nuo 9.30 v. ryto iki 8.00 v.v.; šeštadieniais - nuo 9.00 v. ryto iki 1.00 p.p.; sekmadieniais nuo 9.00 v. ryto iki 12.30 v.p.p. SKYRIUS ANAPILYJE: Sekmadieniais nuo 9.30 v. ryto iki 1.00 v.p.p.

MOKA UŽ:	
90-179 d. term. ind.	8 1/4 %
180-364 d. term. ind.	8 1/2 %
1 metų term. indėlius	8 1/2 %
2 metų term. indėlius	8 3/4 %
3 metų term. indėlius	9 %
1 metų GIC-met. palūk.	10 %
2 metų GIC-met. palūk.	10 %
3 metų GIC-met. palūk.	10 %
1 metų GIC-met. palūk.	9 %
RRSP ir RRIF (pensijos)	8 %
RRSP-1 metų term. ind.	10 %
RRSP-2 metų term. ind.	10 %
RRSP-3 metų term. ind.	10 %
Specialią taup. s-ą	8 %
Taupomąją sąskaitą	6 %
Kasd. pal. taupymo sąsk.	8 %
Kasd. pal. čekių sąsk. iki ..	5 3/4 %

IMA UŽ:	
Asmeninės paskolas nuo	11 %
Sutartinės paskolas nuo	11 %
Nekiln. turto paskolas:	
Su nekeičiamu nuosimčiu	
1 metų	11 1/4 %
2 metų	11 1/2 %
3 metų	11 3/4 %
Su keičiamu nuosimčiu	
1, 2 ir 3 metų	10 1/4 %
Draudžiame asmenines ir sutartinės paskolas iki \$15,000 ir narių gyvybę iki \$2,000 už santuokos laikotarpį, čekių ir taupymo sąskaitose.	

Duodame asmenines paskolas iki \$50,000 ir morgičius iki 75% įkainoto turto vertės. Parduodame pinigines perlaidas (money orders) ir kelionių čekius (traveler's cheques). Neimame mokesčio už išrašytus čekius bei apmokamas (vairias sąskaitas).

AKTYVAI virš 38 milijonų dolerių

Mūsų tikslas - ne pelnas, bet sąžiningas patarnavimas

Maloniai kviečiame atsilankyti į savaitraščio

"Nepriklausoma Lietuva"

Spaudos Vakara

š.m. spalio mėn. 22 d. ŠEŠTADIENI, 6 val.v.

TORONTO LIETUVIŲ NAMUOSE

1573 Bloor Street W.

Programoje:

- Sol. VACLOVAS VERIKAITIS.
- Akomp. L. KANOVIČIENĖ
- Akordeonistė D. PARGAUSKAITE (solo)
- GINTARO Tautinių šokių grupė.

- karšta vakarienė,
- Baras,
- Loterija,
- šokiams gros europietiška muzika

ĮEJIMAS: \$7.00

Atsilankę paremsite spaudą!

Rengėjai.

nesį BALF'as skelbia piniginių vaju ir tam tikslui yra renkamos aukos. Naujoms situacijoms besivystant, reikia ir naujų aukų. Ne vienas esame pasinaudoję BALF'o pagalba, pakliuvę į sunkesnes aplinkybes pokario metais, o ir po to, dabar, yra pakankamai lietuvių, kuriems BALF'o pagalba labai reikalinga. - Lapkričio mėn. 25 ir 26 d.d. BALF'as ruošia LK patalpose daiktų išpardavimą - "Garage Sale". Maloniai kviečia atlika mus daiktus paaugti šiam išpardavimui.

• Lapkričio mėn. 30 d., trečiadienį, 3 val.p.p. LB St.Petersburg'o Apylinkės valdyba rengia šaltą vakarienę. Programoje - Dalilos Mackialienės surežisuotas "Šiupins".

• Gruodžio mėn. 14 d., trečiadienį, 3 val.p.p. LK patalpose vyks dail. Vlado Vaitiekūno paskaita apie Vilių Storastą- Vyduną jo 120 m.gimimo ir 35 m. mirties sukakčių proga. Minėjimą rengia LB St.Petersburg'o Apylinkės Valdyba. Po paskaitos bus atsigaitinta kavute.

MINĖJO TAUTOS ŠVENTE Tradiciniai Tautos Šventės minėjimą ir šįmet surengė LB St.Petersburg'o Apylinkės Valdyba. Minėjimas vyko rugsėjo mėn. 4 d., pradedant iškilmingais pamaldomis Šv.Varnienė. Viso \$ 1.374,09. Aukos Slaugos Namams priimanamos PARAMOJE, su TALKOJE ir PRISIKELIMO P-JOS KOOPERATYVE. Viso statybos fondo yra \$ 84, 556,69.

Pagrindiniu kalbėtoju buvo LB Tarybos narys A. Armalis, įdomiai apibūdinęs Tautos Šventės kilmę ir ją surišdamas su šių dienų įvykiais ir nuotaikomis Lietuvoje bei išeivijoje.

Dalila Mackialienė ir Kazimieras Gimžauskas atliko įdomią deklamacijų pyne.

Publika labai šiltai priėmė minėjimo atlikėjus.

• Lituanistiniam švietimui per rugsėjo mėnesį buvo surinkta \$ 950. LB Apylinkės išdininkas nuoširdžiai dėkoja už dosnumą.

• St.Petersburg'o lietuviai Floridoje oficialiai atidaro rudens sezoną spalio mėn. 29 d. Lietuvių Klubo salėje. Čia vyks sezono pokylis su įdomia programa, karšta vakariene ir gera muzika šokiams. Vakarienės pradžia 6 val. vakaro.

METINIS LK NARIŲ SUSIRINKIMAS

Lapkričio mėn. 19 d., šeštadienį, 2 val.p.p. Lietuvių Klubu salėje šaukiamas Klubu narių susirinkimas. Jame bus renkama ateinančioms metams Klubu valdyba ir revizijos komisija. Sudaryta nominacijų komisija iš St. Vaškio, E. Purdnienės ir J. Pupininko registruos sutinkančius kandidatuoti į valdybos ar revizijos komisijos narius. Susirinkime taip pat bus aptarti ir ateities veiklos planai. Visi kviečiami dalyvauti.

• LIETUVIŲ KLUBO tautinių šokių veteranų grupė AUDRA pradės šio sezono repetitijas lapkričio mėn. 1 dieną, antradienį, 6:30 val.v. Klubu salėje.

• Lituanistinė Mokykla SAULĖ Don Vista Community Center patalpose prie Gulf Blvd., St.Petersburg'e pradeda mokslo metus. Repetitijos yra šeštadieniais nuo 9:30 val.r. - 1 val.p.p. Mokyklos vedėja - Aurelija Žalnierūtė - Robertson.

• LIETUVIŲ FONDO koncertas numatytas gruodžio mėn. 7 d., 4 val.p.p. LK salėje. Dainuos sol. Roma Mastienė, akompanuojant M. Douglas. Paaukoję Lietuvų Fondui \$ 100,- ar daugiau, gaus į koncertą bilietus

nemokamai. Po koncerto - kavutė.

AMERIKOS LIETUVIŲ TARYBOS 48- JAME SUVAŽIAVIME

ALT'o suvažiavime, kuris įvyks Chicagoje š.m. spalio mėn. 22 d., Lietuvių Tautiniuose Namuose, 6422 S.Kedzie Avenue, programoje šalia įprastinių tokių suvažiavimo punktų, pažymėtinas svarstysimų temų aktualumas.

Dr. Algirdas Budreckis skaitys: "ALTas Vakara, šiandien ir rytoj".

Simpoziumo tema: "Išėivijos jaunimo talka laisvės proveržiuose okupuojamoje Lietuvoje". Prelegentų temos: Gintė Damušytė "Laisvės proveržiai okupuotoje Lietuvoje", Ginta Palubinskaitė: "Išėivijos jaunimo talka laisvės proveržiuose okupuojamoje Lietuvoje", Rita Likanderytė: "Kaip išėivijos jaunimas galėtų bendradarbiauti su vyresniaisiais toje talkoje".

Registracijos pradžia 8:30 val.ryto. Suvažiavimo pradžia 9:00 val.r.

Tą pačią dieną, po suvažiavimo, vakare 7 val. Lietuvių Tautinių Namų salėje įvyks vakarienė, kurioje bus paminėtas dr. Pijus Grigaitis, įžymusis ALT'o veikėjas.

Suvažiavimo išvakarėse, spalio 21 d., 7:00-10:00 val.v. ALT'o patalpose 2606 W. 63 rd. St., Chicagoje įvyks suvažiavimo svečių ir atstovų susipažinimas.

Amerikos Lietuvių Tarybos pirmininku yra Grožvydas Lazauskas.

PASISAKO PRIEŠ SOVIETINĘ KOLONIZACIJĄ Žurnalistas Arnold

Beichman parašė stiprų straipsnį prieš Sovietų Rusijos vykdomą kolonizaciją. Straipsnis buvo išspausdintas "Washington Post" rugpjūčio mėn. 23 d.numeryje.

Amerikos Lietuvių Taryba tam autoriui pasiuntė nuoširdžią padėką ir gavo iš jo atsiliepimą, kad jis ir toliau tuo klausimu rašys.

PARAMA

LIETUVIŲ KREDITO KOOPERATYVAS

MOKA:

8 1/4 % už 90 dienų term. indėl.	
8 1/2 % už 6 mėn. term. indėlius	
8 1/2 % už 1 m. term. indėlius	
8 3/4 % už 2 m. term. indėlius	
9 % už 3 m. term. indėlius	
9 % už 1 m. GIC mėn. palūkanas	
10 % už 1 m. GIC invest. pažym.	
10 % už 2 m. GIC invest. pažym.	
10 % už 3 m. GIC invest. pažym.	
8 % už pensijų planą (variable rate)	
10 % už 1 m. term. pensijų planą	
10 % už 2 m. term. pensijų planą	
10 % už 3 m. term. pensijų planą	
8 % už pensijų fondą - RRIF (v.r.)	
6 % už taupymo s-tas	
5 3/4-7 % kasd. palūkanų sąskaita	
8 % virš \$10,000 kasd. pal. sąsk.	
5 3/4 % už kasd. pal. čekių sąsk.	

AKTYVAI VIRŠ 66 milijonų dolerių

Asmeninės paskolas duodame iki \$65 000 ir morgičius iki 75% įkainoto turto. Visų narių gyvybę apdrausta santuokų dydįje, bei ne daugiau \$2,000. Asmeninės paskolas mirties atveju apdraustos iki \$15,000. Nemokamas čekių ir sąskaitų patarnavimas. Gaunama piniginių perlaidos, kelionės čekiai (American Express). Kitos paskolos: (Line of credit) ir antriniai morgičiai.

KASOS VALANDOS: pirmadieniais, antradieniais ir trečiadieniais - nuo 10 val. ryto iki 3 val. po pietų; ketvirtadieniais ir penktadieniais - nuo 10 val. ryto iki 8 val. vakaro; šeštadieniais - nuo 9 val. ryto iki 1 val. po pietų (Ilepos ir rugpjūčio mėnesiais šeštadieniais uždaryta)

BŪSTINĖ: Lietuvių Namai - 1573 Bloor Street West, Toronto, Ontario M6P 1A6

Telefonas: (416) 532-1149

AUSTRALIJOS LIETUVIŲ DIENOS

Australijos Lietuvių Dienos vyksta kas antri metai, sutraukdamos lietuvių iš viso pasaulio. Šiais metais jos vyks gruodžio mėn. 26 - 31 d.d. Adelaidėje, Pietų Australijoje.

Lietuvių Dienų metu vyks šie renginiai:

- Gruodžio mėn. 26:** III-jų Pasaulio Lietuvių Sporto Žaidynių atidarymas
Tautosakos ir dainos vakaras
- Gruodžio mėn. 27:** Išskilingos pamaldos
Lietuvių Dienų atidarymas
Literatūros vakaras
Meno parodos atidarymas
- Gruodžio mėn. 28:** Tautodailės parodos atidarymas
Jaunimo koncertas
- Gruodžio mėn. 29:** Teatro spektaklis - J. Marcinkevičiaus "MINDAUGAS"
Dainų šventė
- Gruodžio mėn. 30:** d.Tautinių šokių šventė
- Gruodžio mėn. 31:** Naujųjų Metų pokylis
- Sausio mėn. 1:** Atsisveikinimo gegužinė

Šalia šių renginių vyks įvairių lietuvių organizacijų suvažiavimai: ALB Tarybos narių, ALK Federacijos, LKVS Ramovės, Mokytojų konferencija ir kt.

Kviečiami visi ir iš visur atsilankyti į Lietuvių Dienas, aplankyti tolimąjį Australijos žemyną.

Visų jūsų nuoširdžiai laukia Australijos lietuviai.

ALDK

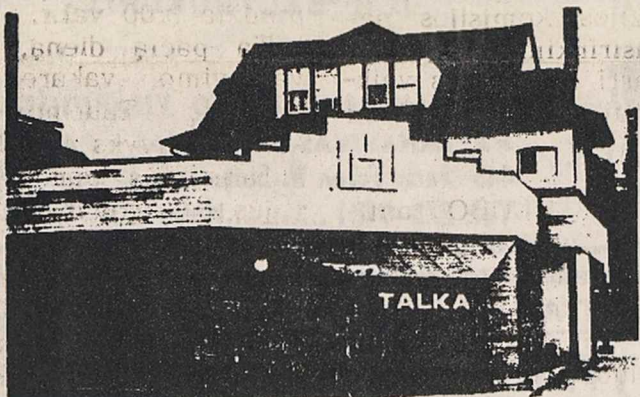
Australijos lietuviai intensyviai ruošiasi savo Lietuvių Dienų šventei šiame tolimame, egzotiškame žemyne. Pirmasis pabaltiečių išeivių po II-jo Pasaulinio Karo transportas atplaukė į Pertho uostą 1947 m. lapkričio mėn. 28 d. Juo atplaukė ir keli šimtai viengungių lietuvių. Jie privalėjo atlikti 2 metų darbo sutartį vyriausybės nurodytoje vietoje. Atlikę sutartį, visi naujieji ateiviai įsikūrė miestuose ir

susirado tinkamesnius arba pagal savo profesinį pasiruošimą darbus. Didžiausia lietuvių kolonija yra Sydney mieste.

Lietuviškų Studijų Sambūris kreipiasi į visuomenę ir prašo paaukoti gerų knygų apie Lietuvą, jos istoriją, geografiją, politiką, mokslą, meną. Medžiagą siųsti Lithuanian Studies Society, P.O.Box 777, Sandy Bay, Tas., 7005.

Vienintelis lietuvių bankelis Kanadoje

- įsikūręs nuosavuose namuose -

HAMILTONO LIETUVIŲ KREDITO KOOPERATYVAS "TALKA"

830 Main Street East, Hamilton, Ontario L8M 1L6
Tel. 544-7125

AKTYVAI PER 27 MILIJONUS DOLERIŲ

MOKAME UŽ:

Indėlius (P.C.A.) 3%
santapus 5.75%
každ. pal. taupymo s-ta .. 5.25%
90 dienų indėlius 8.25%
1 m. term. indėlius 9.5 %
1 m. term. ind. mėn. pal. . 9. %
3 m. term. indėlius 10. %
RRSP ir RRIF (pensijos) 7. %
RRSP ir RRIF 1 m. 9.5 %
RRSP ind. 3 m. 10 %

IMAME UŽ:

asmenines paskolas 12.5%
nekiln. turto pask. 1 m. 10.75%
nekiln. turto pask. 3 m. 11.75%
Nemokamas čekių ir sąskaitų apmokėjimo patarnavimas.
Nemokama namų gyvybės drauda pagal santaupų dydį iki \$2,000.
Ir asmeninių paskolų drauda iki \$25,000.

DARBO VALANDOS: pirmadieniais, antradieniais ir ketvirtadieniais - nuo 10 val. r. iki 5 val. p.p.; trečiadieniais - nuo 10 val. r. iki 1 v. p.p.; penktadieniais - nuo 10 val. r. iki 7 val. v.; šeštadieniais - nuo 9 val. r. iki 12 val. r. Liepos - rugpjūčio mėn. šeštadieniais uždaryta.

Dino

VALYKLA SPECIALYBĖS:

- BATŲ TAISYMAS
- DRABUŽIŲ PERSIUOVIMAS
- ADYMAS AUDIMU
- MARŠKINIŲ SKALBIMAS
- UŽUOLAI DŲ VALYMAS
- SAUGOJIMAS (STORAGE);
- ZOMŠAS

495-90e AVENUE, LaSalle
365-1143

7861 A CENTRALE, LaSalle
365-7146

2955 ALLARD, Ville Emard
766-2667

Australijos kengūros atkeliauja ir pas golfinkus.

Etiopijos sausros' yra išdava vykstančių globalinių pasikeitimų.

KANADA VIS INTENSIVIAU RŪPINASI EKOLOGIJA

Halifax'o Dalhouse Universiteto Jūrų Programos direktorius Ray C. o t e, kalbedamas konferencijoje Halifax'e, ypatingai išskėlė pavojingą vandenynų taršos gausėjimą per paskutinius metus.

Tarpe kitų reiškinių, jis paminėjo tūkstančius užtroškusių žuvų ties Long Island Sound vietoje, šimtus negyvų delfinų palei JAV Atlanto pakrančius ir daugiau kaip 300 rūšių valgomųjų jūrgyvių žvejybos vietovių uždarymą Maritime provincijoje. Daugelis jų uždaryta visam laikui.

Jis pabrėžė, kad dar prieš ketvirtį šimtmečio gyventojai galėjo saugiai išsikasinėti sau klemsus (clams) ir kitokius jūrgyvius ant bet kurios pakrantės. "Dauguma vis dar galvoja, kad vandenynai yra bedugnai taršos sandėliai, tačiau ir čia yra ribos. Daugelyje vietų tos ribos jau yra peržengtos. Viena tokių ribų yra Viduržemio jūra", - kalbėjo R.Cote.

Kitas prelegentas - Howard L e v e n s o n'as, ekspertas JAV Aplinkos Departamente, pabrėžė, kad į šių vandenynų problemą reikia skubiai ir rimtai atsižvelgti, nes ji darosi kritiškai pavojinga visai žmonijai.

Ray Cote taip pat primena, kad vandenynai, kadaise laikomi neišsemiamais maisto aruodais ateinančioms generacijoms, yra apnuodijami šiukšlėmis ir nuodingais chemikalais. Kai pirmieji Europos žvejai atvyko ties Grand Banks Newfoundland'e, jie buvo nustebinti žuvų gausumu. "Menkių yra tiek daug, kad mes vos pajėgiame pro jas prasiirti", - užrašė išpūdžius vienas jų. Kitas laimingas žvejys aprašė, kad vandenys "Knibžda žuvis, kurias galima pasiimti paprastai nuleidžiant pintinę į vandenį".

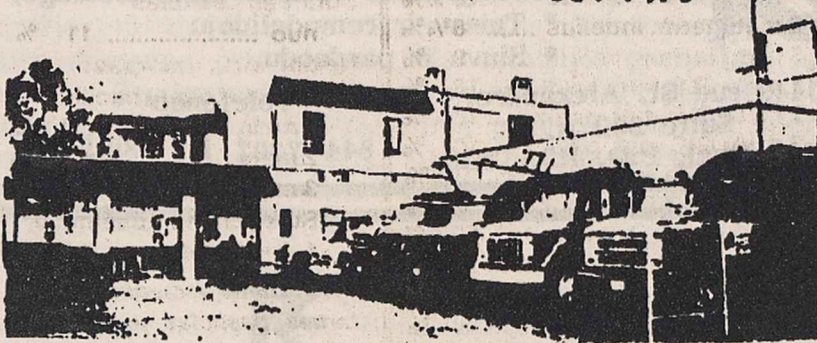
Dabar, po 500 metų, žvejų laime pasikeitusi. Specialistai sako, kad žuvų normų peržengimas ir tarša sumažino 10% žuvų kiekius. "Kai kurios jų rūšys", - tvirtina dr. H i n m a n'as, - "jau baigia visiškai išnykti. Ir pirmą kartą yra duomenų ir galimybė, kad žmonija išžvejos vandenynus".

R. Cote tvirtina, kad mokslininkai daugumoje

GUY RICHARD ROOFER - COUVREUR

7725 George LaSalle

Geriausias patarėjas ir darbo atlikėjas stogadengys GUY RICHARD, kuris jau seniai lietuviams patarnauja. Darbą atlieka sąžiningai ir prieinamomis kainomis. Stogo dengimui ar taisymui skambinkite: 364-1470

V. Bačėnas

KENNEDY TRAVEL BUREAU LTD.

296 Queen St. W., Toronto, Ont. M5V 2A1

Kreiptis: V. BAČENAS, Tel.: (416)-593-0600.

iki 11 val. r. ir po 6 val.p.p. Tel: (416)-245-

Mūsų miellam draugui

A † A

Dr. JONUI ŠEMOGAI

mirus,

Jo žmoną MARYTĘ, dukrą RŪTĄ, sūnų
VYTAUTĄ su anūkais nuoširdžiai užjaučiame
ir kartu liūdime -

D. ir K. SMILGEVIČIAI
B. ir J. LUKOŠEVIČIAI
J. ir J. ADOMONIAI

A † A

Dr. JONUI SEMOGUI

mirus,

Jo žmoną MARIJĄ, dukterį RŪTĄ, sūnų
VYTAUTĄ ir anūkus giliai užjaučiame ir
kartu liūdime -

BULOTŲ ŠEIMA

P A D Ė K A

Už suruoštą mano gimtadienio pagerbimą, esu dėkingas A. Mylei ir J. Babrauskui.

Neišdildomą išpūdį man paliko Juozas Mylė, pasveikindamas ir įteikdamas dovaną nuo mano artimųjų iš Lietuvos.

Dėkoju sveikintojams žodžiu ir raštu: A.V. parapijos klebonui J. Aranauskui, SJ, J. Šiaučiuviui, P. Dikaičiui, L.E. Račickams ir A. Mylei, L.K. Mindaugo šaulių kuopos pirmininkui; taip G.S. Rimeikiams už paruošimą gardžių vaišių.

Didžiausią padėką reiškiu visiems svečiams už atsilankymą ir dovaną.

Šis pagerbimas liks man ilgam prisiminimui.

Su pagarba, Ig. Petrauskas

SAVO ARTIMIESIEMS LIETUVOJE jūs galite padėti, dovanodami lengvą AUTOMAŠINĄ.

Informaciją, dokumentų paruošimą ir pristatymą prieinamom kainom atlieka H.PETRIKAS, Lehm str. 1, 2970 EMDEN, W.Germany.

dar vis nepakankamai yra informuoti apie taršos žalos ir žalą dėl žuvų pamėgtųjų vietų panaikinimo pasekmių ilgesniam laikui.

Išpėjamieji pavojaus ženklai aiškūs, bet į juos dar vis negana kreipiama dėmesio. Jis išpėja, kad reikės labai stiprių bendrų visų didžiųjų valstybių pastangų, kad būtų galima panaikinti padarytą žalą ir išlaikyti žūklavimą vandenynuose. Jis būkštuoja, kad ilgai truks, kol tokia tarptautinio masto pastanga bus suorganizuota. "Reikia tik viltis, kad nebūtų per vėlu", - rūpinasi R. Cote.

Atrodo, kad Kanados gyventojai, dėka didelio procento europiečių kilmės žmonių ir nepaprastai puikios Kanados gamtos, yra labiau susirūpinę aplinkos tarša, miškų priežiūra ir vandenų išsaugojimu. Kanados viešoji opinija aiškiai parodo pritarimą gamtos apsaugai ir piktinasi kai kurių žmonių gobšumu, nenorint paskirti didesnių sumų taršai sumažinti. Kiekvieno atveju, vyksta viešos ir oficialios diskusijos tais klausimais, yra dažnai rodomos mokslinės programos televizijos ekranuose, rašoma į laikraščius.

Ypatingai svarbu ir malonu pastebėti, kad ir Europoje, o paskutiniu metu B a l t i j o s pakrančių valstybės savo meilę ir rūpestį gamtai parodė susijungdami rankomis ir mintimis tuo klausimu. Pabaltijo valstybių mokslininkai ir tebetojai stengėsi įtikinti okupacines valdžias, koks rimtas pavojus grėsia ir poilsinams, ir prekybiškai naudojamoms vietovėms nuo apsilaidimo, nesiskaitymo ir nemokšiško, netvarkant šią labai svarbią problemą. Įvairiais būdais, padedant ir savanoriškomis grupėms, buvo bandyta ir bandoma toje srityje padaryti geresnę tvarką.

Ar galų gale sovietų vyriausybės atsižvelgs į tai ir vardan pažangos, leis tvarkytis tinkamiausiu būdu mažinant ir gal net panaikinant taršą? Ar gal susipras į tikėjęs, kad kiekviena valstybė, kad ir okupuota Sovietų Rusijos, supranta geriausiai, kas jos gamtai reikalinga kas reikalinga jos žmonėms. O vietos vyriausybės gal pasinaudos praktiškai ir efektingai be biurokratijos "iš centro", galimybėmis ir imsis tvarkyti pačios šioje srityje, kiek tik įmanoma.

• MUENCHENO žiniomis, šio rudens grybai turi savyje dar nuosėdų iš Černobylio jėgaines avarijos ir jų rinkti valgy mui nepatariama.

LAIDOJIMO ĮSTAIGA

FUNERAL HOME

J.F. Wilson & Sons Inc.

123 Maple Blvd. 5784 Verdun Av
Chateauguy, Que. Verdun, Que.,

Tel: 691-4763 Tel: 767-9956

SOLIDARUMO MOKESTIS

KLB Montrealio Apylinkės Valdyba skelbia solidarumo mokesčio vą.

Pagal KLB nutarimą, solidarumo mokesčiai šiuo metu yra \$10,- vieneriems metams. Jau dauguma montrealiečių yra įsipareigoję šį mokesčių mokėti per "LITA". Tie, kurie nėra tai padarę, prašomi susisiekti su Alma Drešerine tel: 363-9983 arba Vincu Piečaičiu tel: 767-4690.

Solidarumo metinį mokesčių galima susimokėti ir tiesiogiai išduokui Kostui Toliušiui.

Šis mokesčiai padeda išlaikyti KLB veiklą. Būdami visi Montrealio Lietuvių Bendruomenės nariai, visi s i s i privalome įsijungti į SOLIDARUMO MOKESTI MOKANČIŲJŲ SARAŠĄ.

K.L.B. Montrealio Apylinkės Valdyba

● Pranas ir Elena Bernotai, mirus Teodoros Č i p k i e n e s seseriai Stasei Gailienei Lietuvoje, jos atminimui aukojo "NL" \$15. Nuoširdžiai dėkojame. "NL"

● Antanas VAUPŠA buvo operuotas Royal Victoria ligoninėje. Jam padaryta keturguba širdies kraujagyslių operacija. Dabar sveiksta namuose. Linkime greitai sustiprėti.

● Buvusi montrealietė VIDA (ADOMONYTĖ) ir adv. RON ANTONIO pakrikštijo savo pirmagimį sūnų Thomas Ronald vardais Toronte. Krikšto tėvais buvo mok. Judith Antonio ir montrealietis dr. A. Adomonis.

● LIETUVIŲ AKADEMINIS SAMBŪRIS MONTREALYJE ruošia iškilmingą vakarą Héliene de Champlain salėje, Šv. Elėnos saloje. Bus paminėta Kristijono Doneičio 275 m. gimimo sukaktis.

Salė buvo iš anksto užsakyta Vinco Krėvės premijai įteikti ir nors, kaip buvo skelbta, šįmet premijos įteikimo nebus, tenka šią salę naudoti iškilmingam kitokiam įvykiui.

Vakaras vyks lapkričio mėn. 5 d., šeštadienį. Pradžią 6:30 val.v., po to - vakarienė.

● VINCAS KAČERGIUS, kol kas vienintelis iš Montrealio, ruošiasi vykti į Australiją, kartu su lietuvišiais sportininkais į Pasaulio Lietuvių III-iasias Sportines Žaidynes. Jos vyksta

Dr. JONAS MALISKA

Tel.: 866-8235

Dr. MICHEL HUYNH

Tel.: 866-9297

D.D.S.

DANTŲ GYDYTOJAI-CHIRURGA

1440 St. Catherine St. W. Suite 600

Montreal, P.Q. H3G 1S5

M. CUSSON VAISTINĖ

7635 Central St. Ville La Salle, P.Q. H8P 1L2

Atidaryta kasdien nuo 9 - 10 v.v.

Šeštadieniais: nuo 9 r. - 9:30 v.v.

Sekmadieniais: nuo 10 r. - 9:30 v.v.

Tel.: 366-9745 ir 365 - 0505

DR. A. S. POPIERAITIS

B.A. M.D. M.Sc. L.M.C.C. F.R.C.S. (c)

MEDICAL ARTS BUILDING

1538 Sherbrooke St. W. Suite 215, Montreal, Que., H3G 1L6

Tel.: 931-4024

Notarai

J. BERNOTAS - RŪTA POCAUSKAS

Suite 1143, Sun Life Building

1155 rue METCALFE, Montreal, Que., H3B 2V6

Tel. (514) - 871-2300

Australijos Lietuvių Dienų proga gruodžio mėn. pabai-goje.

Vincas Kačergius nepriklausomoje Lietuvoje buvo pasižymėjęs I-joje Lietuvių Olimpiadoje, kuri vyko 1938 m. Klaipėdoje ir Kau-ne.

Australijoje šiemet bus pagerbti ir tos Pirmosios Olimpiados veteranai.

BAIGĖ DARBĄ

GENEI KUDŽMIENI,

baigus darbą ir išeinant į poilsį, vaikai, artimieji ir draugai surengė pagerbi-mą S. ir R. B u l o t ū namuose.

G. Kudžmienė gavo do-vaną atostoginei kelionei - lėktuvo bilietą. Jai buvo sugiedota "Ilgiausių Metų" ir skaniai pasivaišinta duk-terų Ramunės, Dalios ir Audros gražiai paruoštais valgiais.

Genė Kudžmienė išdirbo kraujo tyrimo laborante Santa Cabrini ligoninėje apie 20 metų. Yra veikli mūsų kolonijos narė, daugia-metė KKK Moterų Draugi-jos valdybos narė, talkinin-kavo eilėje skautų stovyklų BALTIJOJE.

Linkime viso gero ir toliau.

● JANINA ADOMONIENĖ, atlikus tyrimus ir gydžiu-sis Royal Victoria ligoninė-je, toliau sveiksta savo namuose.

● PAVASARIS, Montrealio Mergaičių Choras, kuriam vadovauja muz. Ingrid Tärk ir akompanuoja Jeff Fisher, po sėkmingo koncerto Kul-tūros Židinyje Brooklyn'e, JAV, sugrįžo laimingai į Montrealį.

Lapkričio mėn. 6 d. jos ruošiasi padainuoti per AV Parapijos metinius pie-tus. PAVASARIS dėkoja montrealiečiams, kurie pradėjo remti plokštelės išleidimą. Norima ją išleis-ti dar šį rudenį. Padėka ir tiems, kurie ne tik ma-terialiai, bet ir moraliai paremia, įvertindami gražiu žodžiu PAVASARIO daina-vimą.

Ypatinga padėka montre-aliečiams P. Verykiui, įteiku-siam \$100,- plokštelės iš-leidimui. Vėliau bus pa-skelbtas aukotojų sąrašas. J.B.

Dr. PHILIP STULGINSKI

D.D.S.

DANTŲ GYDYTOJAS-CHIRURGAS

8606 Centrale, kantas 45-th Ave.,

Suite 209, Que., H8P 1N5

Tel.: 364-4658

Dr. Gaetan BÉRARD, D.M.B.

Dantų gydytojas - chirurgas

466 A. boul. des Laurentides

Pont Vieu, Laval, H7G 2V1

(Prie boul. Concorde)

Skambinti Tel: 662-1177

MONTREALIO LIETUVIŲ LITUANISTINĖ MOKYKLA

ruošia

KONCERTA-PIETUS

Sekmadienį, SPALIO 16 d. po 11 val. mišių

Aušros Vartų parapijos salėje

- Atvyksta "Sutartinė" iš Toronto
- Šilti pietūs
- Loterija

Įėjimas: \$10.-
Studentams - \$8.-

VISI MALONIAI KVIEČIAM DALYVAUTI. Rengėjai

PARENGIMŲ KALENDRO - numeruoti.

- LAPKRIČIO mėn. 6 d. AV Parapijos pietūs. Bilietus reikia iš anksto užsisakyti pas Iz. Mališką arba Vl. Žitkų sekmadieniais nuo 10-12 val. Stalai bus
- LAPKRIČIO mėn. 27 d. -Kariuomenės Šventės minėjimas. Rengia Lietuvių Karių Veteranų RAMOVĖ, Montrealio skyrius. (Apsiri-kus, buvo parašyta, kad L. K. Mindaugo Šaulių Kuopa).

LITAS SEKMADIENIAIS NEDIRBS

Gaila, bet dėl centrinio kompiuterio neveikimo, LITAS sekmadieniais nedirbs.

Įvedus kompiuterius, mes bandėme išlaikyti tą įprastą tvarką ir dirbti sekmadieniais. Sekmadie-nių darbai vis sunkėjo ir teko imti daugiau rizikos, nes turėjome išduoti pinigus bei keisti čekius, ne-zinodmi vėlyviausių sąskaitų balansų ir negalėdami padaryti įrašų į knygutes.

Sekmadieniais darbai atliekami grynai kasininkės nuožiūra, kam ir kiek pinigų galima išduoti. Tai ypatingai sunku ne nuolatiniams dirbančioms kasinin-kėms.

Dabar LITAS yra išijungęs i "CENTER-CAISSE" ir "INTERAC" sistemą, taip kad kiekvienas LITO narys gali atlikti transakcijas per kaimynystėje turimą Caisse Populaire, o pasiimti pinigų "cash" net per daugumą bankų, turinčių pinigų išdavimo mašiną.

Jūsų patogumui LITE prie durų sienoje yra dėžė, skirta depositams, su užrašu "ENVELOPES". Tai visai saugus būdas palikti depositą ne darbo valandomis. Depositą idėkite i voką užrašę sąskai-tos numerį ir pavardę. Vedėjas

HONEY FOR SALE!

Direct from the beekeeper. \$1.20 per pound. Delivery could be arranged too! Please call:

Tel.: 627-1328

Maurice Electric Ltee

ENTREPRENEUR ELECTRICAL CONTRACTOR

MAURICE ANTONIUK - ELEKTROS ŠILDYMO SPECIALISTAS

102A, ALLION

TEL: 366-5484

PASTATŲ KANALIZACIJOS VALYMO SPECIALISTAS (CMG)

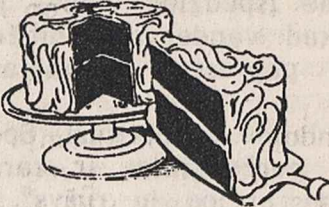
ir VAMZDŽIŲ (PLUMBING) TVARKYMO

REGISTRUOTA ĮSTAIGA

atlieka darbus, kreipiantis į COSTA, Tel.: 733-9878

WAWEL

LENKŲ CUKRAINĖ

- Gâteaux • Biscuits
- Gâteaux au fromage
- Pain • Café
- Montlours beignets (Pancake)

- Įvairūs pyragėliai
- Sūgurgos
- Sausainiai
- Aquaniniai ir kitokie pyragai

3524, Ontario E., Mtl 524-3348

PRISTATO VESTUVĖMS IR KITOMS PROGOMS

"ADAMS" RESTORANAS

7633 La Salle Blvd., LA SALLE, P.Q.

Tel.: 365-8666

Sav. Ona Voroninkaitienė "Smoked meat" specialistė

ATDARAS 7 DIENAS PER SAVAITĘ.

Maurice Kaplan

KAILIŲ SIUVĖJAS

- Didelis pasirinkimas gatavų paltų
- Saugojimas vasaros laiku (Storage)
- Taisau ir remodeliuoju
- Siuvu ir parduodu.

1449 rue St. Alexandre,

Suite 500 A.

Montreal, P.Q. H3A 2G6

Telefonai:

844-7307 ir 288-9646

TONY PHOTO STUDIO

PORTRAITS PASSEPORT - COMMERCIAL MARIAGE - WEDDINGS

5220 Queen Mary Rd. Suite 8

TONY LAURINAITIS

Montreal, P.Q. H3W 1X5

Tel.: 481-6608

LITAS

MONTREALIO LIETUVIŲ KREDITO UNIJA

1475 DE SEVE ST. MONTREAL QUE H4E 2A8 Tel: 766-5827; 766-5830

SKYRIAI: 3907 A ROSEMONT Blvd. ir ŠV. KAZIMIERO P-ja

VISI BANKINIAI PATARNAVIMAI

AKTYVAI VIRŠ \$25,000,000 REZERVAS VIRŠ \$1,000,000

MOKA UŽ:

CERTIFIKATUS ... 10¼%	TAUPYMO - specialios 5½%
TERM. INDĖLIUS:	TAUPYMO - su gyv. dr. 5¼%
1 metų..... 9¼%	TAUPYMO - kasdieninės.. 5 %
180 d. - 364 d. 8½%	EINAMOS 4½%
120 d. - 179 d. ... 8¼%	RRSP ir RRIF term. 10¼%
60d. - 119 d. 8 %	RRSP ir RRIF taup..... 6½%
30 d. - 59 d. 7¾%	

IMA UŽ:

NEKILN. TURTO nuo 1¼% ASMENINĖS nuo 12¼%

VĖLYVIAUSIŲ PROCENTŲ INFORMACIJA "LITE"

KASOS VALANDOS

	1475 De Seve	Rosemont	Šv. Kazimiero
Pirm. Antr. Treč.	9:00 - 3:00	-----	-----
Ketvirtadieniais	12:00 - 8:00	4:00 - 8:00	-----
Penktadieniais	10:00 - 6:00	2:00 - 6:00	-----

Vasaros sezono laiku nuo GEGUZĖS 15 d. iki SPALIO 15 d. SEKMADIENIAIS "LITAS" bus uždarytas.

RESTORANAS KOSTAS

Specialybė - "BROCHETTERIE" -

RECEPTION HALL, tinkama banketams

ir kitiems susibūrimams. IVAIRŲS GĖRIMAI.

6201 Bannantyne Ave., Verdun, P.Q., H4H 1J4.

Rezervacijai skambinti: 768-2707 arba 768-9198.

LASALLE AUTOMOBILE INC.

Dodge Chrysler Camions Dodge Trucks

- * Automobilių nuoma
- * Naujų ir varėtų pasirinkimas
- * Pardavimas
- * Aptarnavimas

366-7818

1050 Lapierre coin La Verendrye

Member

Foto M.L.S. SISTEMA

D. N. BALTRUKONIS

IMMEUBLES - CLASSIC INC.

NEKILNOJAMO TURTO VISAPUSIŠKAS

PATARNAVIMAS - PIRKIMAS - PARDAVIMAS

445 Jean Talon W. Suite 305, Montreal, P.Q.

Tel: 273-9181 Namų: 737-0844

GREITAS IR TIKSLUS PATARNAVIMAS

PETRAS ADAMONIS

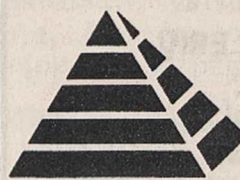
Tel. Bus.: 722-3545 Res.: 256-3355

C. I. B.

GAISRAS * AUTOMOBILIAI * ATSAKOMYBĖ * GYVYBĖ

ADAMONIS INSURANCE AGENCY INC.

3907 A ROSEMONT BLVD. MONTREAL, QUE. H1X 1J7

FINANCIAL SERVICES & INSURANCE

PETER SODO ir JOHN POLCARI

Profesiniai patarnavimai finansų reikalais:

Annuities R.R.S.P.*Finansų ir mokesčių planavimas

4999 St. Catherine St. West, Suite 450, Westmount, H3Z 1T3

Tel: 481-0311

MONTREAL ENTERPRISES Reg'd

DRAUDA VISŲ RŪŠIŲ

6695 - 35-th Ave., Montreal, P.Q. H1T 3A6

ALBERTAS NORKELIŪNAS, B.A. C.S.C., I.B.

TEL. BUS.: 727-3120 REZ.: 376-3781

TEL.: (514) 767 - 4690

VINCAS PIEČAITIS

1265 LECLAIR, VERDUN, P.Q. H4H 2M4

JONAS & CŪTÉ REALTIES

NEKILNOJAMO TURTO PATARNAVIMAS

TRANS QUEBEC SIDINGS LTD

ALUMINIJAUS DURYS, LANGAI, STOGELIAI, APKALIMAI ALUMINIUM, PLIENU, PLASTINE MEDŽIAGA. DARBAS GARANTUOTAS IR APDRAUSTAS.

SAVININKAS: John OSKOWICZ

3351 Belair St., Montreal, Que., H2A 2A5

Telefonas: 721-9496

NEPRIKLAUSOMA LIETUVA